

Закон о заштити ауторског права, 1933.

Садржај

1. Закон о заштити ауторског права
 - I Општи прописи (§§ 1–20)
 - II Садржај ауторских права (§§ 21–37)
 - III Трајање заштите ауторског права (§§ 38–47)
 - IV Повреда ауторског права (§§ 48–69)Прелазна наређења

2. Закон о Бернској конвенцији за заштиту књижевних и уметничких дела
 - I Бернска конвенција поправљена и допуњена у Берлину 1908. године
 - II Додатни протокол
 - III Бернска конвенција поправљена и допуњена у Риму 1928. године

3. Правилник за извршење Закона о заштити ауторског права
 - A. Записивање и снабдевање печатом умножаваних или репродукованих дела књижевности и уметности и справа за умножавање и репродукцију таквих дела (§§ 1–9)
 - B. Регистровање аутора анонимно или псеудонимно изашлих дела књижевности и уметности (§§ 10–17)

4. Правилник о установљењу Савета стручњака у области ауторског права у смислу § 77 Закона о заштити ауторског права

5. Правилник о установљењу, саставу и пословном реду државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица

6. Наредба за доказе о заступању аутора

347.78

ИРКА ЗАКОНА

рогумачских судском и администра
тивном праксом

даје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

СВ. 213.

ЗАКОН О ЗАШТИТИ АУТОРСКОГ ПРАВА

СА ПРАВИЛНИЦИМА ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ,
— И ЗАКОНОМ О БЕРНСКОЈ КОНВЕНЦИЈИ

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА ГЕЦЕ КОНА
1 КНЕЗ МИХАЈЛОВА УЛИЦА 1
1933

4333

213. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

прогумачених судском и администра-
тивном праксом

Св. 213.

Издаје Др. БОЈКО НИКЕТИЋ

OPZEMENJE I
 DOCUMENTACIJSKU DELATNOST
 Inv. br. 4703
 SIGN.

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ АУТОРСКОГ ПРАВА

СА ПРАВИЛНИЦИМА ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ,
— И ЗАКОНОМ О БЕРНСКОЈ КОНВЕНЦИЈИ

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА ГЕЦЕ КОНА
КНЕЗ МИХАЈЛОВА УЛИЦА 1
1933

САДРЖАЈ

Страна

1 ^о Закон о заштити ауторској права		
I Општи прописи (§§ 1—20)	— —	5
II Садржај ауторских права (§§ 21—37)	— — — — —	29
III Трајање заштите ауторског права (§§ 38—47)	— — — — —	44
IV Повреда ауторског права (§§ 48—69)	— — — — —	48
Прелазна наређења (§§ 70—80)	—	58
2 ^о Закон о Бернској конвенцији за заштиту књижевних и уметничких дела		
I Бернска конвенција поправљена и допуњена у Берлину 1908 год.	— — —	65
II Додатни протокол	— — —	79
III Бернска конвенција поправљена и допуњена у Риму 1928 год.	— — —	80
3 ^о Правилник за извршење Закона о заштити ауторској права		

A. Записивање и снабдевање печатом умножаваних или репродукованих дела књижевности и уметности и справа за

37309

умножавање и репродукцију таквих дела (§§ 1—9) — — — — —	100
Б. Регистравање аутора анонимно или псеудонимно изашлих дела књижевности и уметности (§§ 10—17) — — —	103
4 ⁰ Правилник о установљењу Савета стручњака у области ауторској права у смислу § 77 Закона о заштити ауторској права — — — — —	110
5 ⁰ Правилник о установљењу, саставу и пословном реду државној фонда за поштомашање сиромашних аутора и њихових породица — — — — —	115
6 ⁰ Наредба за доказе о заступању аутора — — — — —	120

ЗАКОН

о заштити ауторског права

од 26. децембра, 1929. год., са изменама и допунама од 2 јула, 1931 год.

І Општи прописи

§ 1. — Овим се Законом заштићују:

- 1) свако књижевно и уметничко дело (§ 3) изашло (§ 8) први пут у Краљевини Југославији;
- 2) књижевна и уметничка дела (§ 3) држављанина југословенскога, без обзира на то да ли су изашла у Краљевини Југославији или у иностранству, или уопште нису изашла;
- 3) свако књижевно дело страног држављанина изашло (§ 8) на српско-хрватско-словеначком језику у иностранству.

Мотиви уз § 1.

Не улазе под заштиту овога закона сви умни производи књижевности, већ само они који су наведени у § 3.

Овим законом заштићена дела разликују се од производа (проналазака, узорака и модела) сродних по сврси, који се умним радом постизавају. Умни производи књижевности и уметности имају у главном циљ да делују на ум и интелекат других лица, и тиме већ постизавају свој зада-

так; док умни производи, који се заштићују као проналасци, протпостављају да производ има да служи потреби практичног живота или некој техничкој сврси.

У тач. 1., усваја се територијални принцип, т. ј. штити се свако књижевно или уметничко дело изашло на територији Краљевине Југославије.

У тач. 2., изражен је персонални принцип.

Тачка 3., узета је према пољском закону, и има за нас нарочиту важност с обзиром на многобројне наше исељенике, који су примили стра-но држављанство.

§ 2. — У погледу заштите књижевних и уметничких дела (§ 3) страног држављанина, изашлих или објављених (§ 8) у иностранству, важе прописи дотичног међународног уговора. Ако не постоји такав уговор, страни ће држављанин уживати по овом Закону заштиту својих дела у Краљевини Југославији само у случају узајамности.

Постојање узајамности мораће да докаже лице које хоће њоме да се користи.

У питању да ли је аутор држављанин југословенски или страни, меродаван је онај час у коме се збила повреда ауторског права.

Има ли дело више аутора, доста је за заштиту по овом Закону [§ 1 тачка 1) и 2)] да је један од суаутора држављанин југословенски.

§ 3. — Под књижевним и уметничким делима у смислу овога Закона подразумевају се све творевине на пољу књижевности и уметности, нарочито:

1) дела књижевности, тј. лепе књижевности и науке;

2) предавања, говори, проповеди и друга слична дела;

3) музичка дела са текстом или без текста;

4) хореографска и пантомимска дела, чије је претстављање утврђено писмено или на други начин;

5) идејне скице, нацрти, планови, земљописне карте, пластички предмети, глобуси, сликарски и цртачки послови научне или техничке струке напосе, уколико се та дела по сврси којој су намењена не сматрају делима ликовне уметности;

6) дела ликовне уметности, као: дела сликарства; резони (гравуре) у ковини (металу), дрвету или другом материјалу и сви производи графичке уметности; дела вајарства, граверске и медаљерске уметности; архитектонска и инжињерска дела; уметничка дела примењена у индустрији; нацрти и планови сваке врсте за дела ликовне уметности;

7) фотографска дела;

8) кинематографска дела, када је аутор дао делу оригиналан карактер.

Мотиви уз § 3.

У овом §-у, сем дела наведених у Бернској конвенцији, наведена су и друга дела која се у иноземним законима о ауторском праву признају за умне производе која заслужују заштиту.

Форма и начин којим се приказују односно објављују дела, од спореднога је значаја. Може бити н.пр., да је неко дело лепе књижевности штампано у некој збирци, или употребљено у не-

кој реклами, која сама по себи никада не би уживала заштиту по овом закону или да га је његов аутор, или друго лице, објавио уменим предавањем, или га написао на ма каквом предмету.

И писма спадају под заштиту закона кад имају квалитет књижевнога дела. Иначе се заштићују у смислу § 37.

У погледу говора и предавања, заштићених у тач. 2. овога §-а, треба двојити она која се јавно држе, од оних која су одређена за ограничени круг слушалаца. У првом случају треба предавања или говор да су објављени у смислу §-а 9.; у другом случају има једино предавач или говорник право располагања својим делом, нарочито у смислу §-а 24. Због тога, н.пр., предавач Универзитета има право, док није публиковао своја предавања, забранити сваку употребу свога дела, нарочито и то да се разни делови предавања цитирају. У сваком случају зависи од њега, хоће ли дати дозволу да се по предавању приреде „скрипта“ (табаци). По резолуцији међународног конгреса предавање професора претставља његову својину.

Под глазбеним (музичким) делом (т. 73.) подразумевају се сва умна дела, која средством гласбе (музике) изражавају једну идеју у индивидуалној форми тиме што се ово дело конкретизује стављањем на хартију или извођењем на инструменту.

Заштићена су глазбена (музичка) дела, без обзира на обим, и без обзира на то да ли сачињавају само гласбу (музику) или поред гласбе (музике) и текст. Драмско-музичко дело спада што се тиче текста у књижевно, што се тиче гласбе (музике) у глазбено (музичко) дело.

У т. 5. наведени су нацрти, планови и т. д., који не представљају самосталну заштиту као дела ликовне уметности, него, као помоћна средства неког књижевног или специјално научног или техничког дела, чине део књижевности. На захтев наших интересената изрично су споменуте идејне скице.

Међу дела ликовне уметности убрајају се и архитектонска дела (т. 6.). Ова грана уметности имала је до сада слабу заштиту и тек кад је ова заштита на захтев архитеката по разним зборовима, (тако на међународном конгресу за заштиту ликовне и уметничке својине, одржаном 1900. год. у Паризу), била примљена на Берлинској конференцији и унета у ревидирану (чл. 2.) Бернску конференцију, постала је заштита општа. Наравно да се не може заштитити свака грађевинска конструкција него само она архитектонска дела која имају карактер уметничкога дела.

Исто тако је тек после Берлинске конференције унета у ревидирану Бернску конвенцију (чл. 2.) заштита уметничких дела примљених у индустрији, са ограничењем „у колико то дозвољава унутрашње законодавство сваке земље“. Разуме се, ако се неко уметничко дело примењује, т.ј. умножава у форми индустријских производа, то не спречава да се оно заштити овим законом. Има толико предмета у уметничком обрту (занату), који као такви претстављају дело ликовне уметности (ваза са извесном орнаментиком, чипка са уметничким узорком) или представљају репродукције другог оригиналног дела уметности, којима треба признати исту заштиту, као и репродукцији некога књижевног дела. Истина у много случајева за предмете индустријске производње довољна је

заштита узорака или модела по законима заштите индустријске својине, но ова заштита обично је врло краткорочна, те је тешко забранити аутору предмета ликовне уметности да се код повреда, учињених његовом ауторском праву репродукцијом на индустријским предметима, послужи законом о заштити књижевних и уметничких дела.

§ 7. има у виду узорке или моделе, за које аутор може, поред заштите по закону о заштити индустријске својине, тражити и заштиту у смислу овога закона, наравно под претпоставком да се узорак или модел мора сматрати као дело ликовне уметности.

Заштићују се сем тога одвојено и планови и нацрти који претстављају дела ликовне уметности. Али треба да су ти планови тако израђени, да садрже цели умни производ (н.пр., код архитектонских дела да приказују заштићене грађевинске форме, а не само техничку конструкцију, која би иначе пала под заштиту т. 5. овога члана, кад би ово дело било умни производ).

По чл. 3. Бернске конвенције државе савеза обавезне су да осигурају делима фотографије, као и делима добивеним поступком који је сличан фотографији, заштиту по Закону о ауторском праву.

Иначе су мишљења подељена односно квалитета и уметничке вредности дела фотографије.

Ипак све државе савеза признају фотографским делима исту заштиту, као и делима уметности и тек их у погледу трајања заштите засебно третирају.

Умни производи обогатили су се у почетку овога века производима кинематографије, која је у главном створила једну нову могућност репродукције, једну могућност прераде ауторског

дела. Али кинематограф, или њему сличан оптички апарат, служи не само за репродукцију природе дела, него може да служи за приказивање оригиналних самосталних дела, која заслужују заштиту овим законом (тач. 8., — види чл. 14 Бернске конвенције).

Али се не сматра да је потребно ставити у закон дефиницију кинематографског дела, као што се то чини за фотографско дело. Практични живот даје довољно директиве за то.

Закон не спомиње радиофонска и радиоскопска дела, јер по схватању данашње теорије и праксе, израженом нарочито на конференцији за ревизију Бернске конвенције, одржаној у Риму, она не могу бити самостална, оригинална и индивидуална дела. Радиофон и радиоскоп само су средства репродукције.

§ 4. — Кинематографско дело без оригиналног карактера ужива само заштиту фотографског дела.

§ 5. — Ауторско право обухвата како дела у целости, тако и поједине делове истих.

§ 6. — Код прерада, односно код превода некога дела, постоји самостално ауторско право прерађивача, односно преводиоца, претпостављајући дозволу аутора оригиналнога дела за прераду или превод (§ 22).

Исто важи и за књижевна и уметничка дела (§ 3) која су репродукована кинематографијом, или поступком сличним кинематографији или механичким инструментима.

Али кад аутор оригиналног књижевног дела, написаног и штампаног на страном језику, не преведе то дело у року од 10 година на наш језик или не дозволи неком другом лицу да га преведе, и не стави га у промет, допуштено је свакоме, и без тражења дозволе од аутора оригиналног дела, да га преведе на наш језик.

Мотиви уз § 6.

Прераде треба сматрати делима која уживају заштиту као оригинална дела. Код прерада треба разликовати два случаја. Први је, када сам аутор своје дело прерађује, то је случај који нема посебности; треба га тумачити тако, да је аутор створио два или више дела, која уживају паралелну заштиту по прописима закона. Други случај је онај, када неко преради оригинално дело другог лица. У том случају постаје самостално дело; и прерађивач има ауторско право, но под претпоставком, да има дозволу аутора оригиналнога дела.

Право аутора обухвата и право на прераду оригиналнога дела. Зато прерада коју изврши неовлашћено лице значи повреду ауторског права. Потребна је, дакле, у сваком случају дозвола аутора за намеравану прераду. Ако је ова дозвола дата, сматраће се, ако није друкчије уговорено, да прерађивач има сва права на прерађеном делу.

Под овом претпоставком прерађивач има искључиво право, да располаже својом прерадом. Али заштита није иста као заштита аутора оригиналнога дела; овај може да забрани сваком прераду свога дела, прерађивач пак може само да забрани то, да друго лице учини повреду његове прераде.

Право прерађивача на прерађеном делу према аутору постоји само у толико, што сам аутор оригиналног дела не може себи присвојити једно право које припада прерађивачу (на пр. да умножава прерађивачеву прераду свог оригиналног дела).

И превод дела књижевности ужива заштиту у смислу овога закона. Како право превода припада аутору изворног дела (§ 22) трећем лицу потребна је за превод дозвола аутора изворнога дела.

Превод може истовремено бити и прерада, кад превод није тачна репродукција оригиналног дела.

Нова индустрија механичких инструмената, који омогућују да се човечија реч или уопште гласови извођених музичких дела репродукују, — за тим кинематографски апарати, којима се ликовне претставе, догађаји и позоришна дела репродукују, — даље, у последње време изумљени проналасци којима се гласови и снимци радиоелектричним путем преносе у велике даљине (радиотелефонија), — дају могућност да се аутор (или од њега овлашћено лице) служи овим апаратима за репродукцију својих дела књижевности и уметности. Пренос на апарате за механичко извођење гласова, дакле пренос на ваљке и плоче, како се употребљава код фонографа и грамофона, нема за дела књижевности толико значаја, колико за гласбена (музичка) дела; но и репродукција лепог језика, савршене декламације, даље репродукција страних, егзотичних језика или језика изумрлих народа, у научне или музејске сврхе, оправдавају да се представљачу или иницијатору ових репродукција призна јед-

но нарочито право, само формула за ово право није се још нашла и разни предлози у том погледу, поднети на Римској конференцији били су отклоњени.

Као прерада у смислу § 6. сматра се нарочито на уметнички начин извршена репродукција неког књижевног или уметничког дела путем кинематографије. Треба да прерађивач сценски преради догађаје на уметнички начин, да филмски снимци тачно понављају догађаје, које драмско дело или роман изводи. Режијер који на пр. води актере у филмској драми, треба да се сматра за прерађивача коме припада заштита за његов умни рад.

§ 7. — Заштиту у смислу овога Закона задржава и оно дело које је већ заштићено као индустријски узорак или модел.

Мотиви уз § 7.

По пропису овог §-а може аутор дела ликовне уметности још за време важности свога узрока или модела тражити заштиту свог умног производа, или по прописима закона о заштити индустријске својине или по прописима овога закона.

§ 8. — Дело се сматра објављеним, кад у оригиналу или репродукцији постане приступачно јавности вољом аутора или неког овлашћеника ауторова права.

Оно је изашло, ако се вољом аутора или неког овлашћеника ауторова права стави у промет.

Мотиви уз § 8.

По овом §-у сматра се неко дело као објављено кад у оригиналу или умножено (копирано, фотографисано, репродуковано, грамофоном кинематографом) вољом аутора или другог овлашћеника постане приступачно јавности. Дотле се дело сматра као необјашњено па се не могу због тога што се неко дело противправно објави, дедуцирати последице, предвиђене законом за већ објављено дело.

Дело ће се сматрати изашлим (издатим) чим се репродукције пуне законито у саобраћај. Неће се дакле сматрати да је драмско, драмско-глазбено дело или глазбено дело већ изашло првим јавним приказивањем или извођењем, уметничко или архитектонско дело већ изложбом или конструкцијом, него кад се дела ликовне уметности и фотографије умноже и репродукције ставе у промет.

Неће бити тешко решити од случаја до случаја, да ли се извршила репродукција дела. Код књижевнога или глазбенога дела репродукцијом, која чини да је дело изашло, треба сматрати прештампивање рукописа. Код прераде дела књижевности или глазбе, на пр. код преноса на инструменте који служе за механичко извођење гласова, треба сматрати израду и употребу плоча за грамофон репродукцијом дела. За дела графике или фотографије биће меродавно, да ли се умножавање дела врши отиском са матрице, фотографске плоче.

Што се тиче дела ликовне уметности (архитектонско дело, споменик), сматрало се у Немачкој да ово дело не може уопште „изаћи” јер се не може механички умножити, а репро-

дукција путем фотографије или другим путем не представља умножавање оригиналног дела, него умножавање другог дела. Текст § 8 стоји на становишту, да се такво дело сматра изашлим, чим се репродукције дела пуне у саобраћају. Не би се могло разумети становиште, да није изашла уметничка слика, кад се у хиљаде примерака путем фотографије умножила и била у промету.

Појам објављеног и изашлог дела важан је за извесна права, која су везана уз објављивање дела или уз околности да је дело изашло (§§ 26—29) као и за рачунање трајања заштите ауторских права; најзад он је од важности за заштиту дела странаца (§§ 1., 2.).

§ 9. — Овим се Законом не заштићују:

1) закони, наредбе, званичне одлуке и решења, па ни списи израђени од званичнога лица за званичну употребу;

2) пословне обзнане, робни каталози, ценовници, изјаве и упутства за употребу индустријских производа, штампарски огласи који служе потребама домаћег или друштвенога живота, књиге за уписивање, бележнице, и слично, али се штите кад се могу по облику и садржини сматрати делима књижевности или уметности;

3) предавања и говори, одржани на јавним скупштинама јавноправних тела и на јавним скупштинама сазваним у политичке сврхе, као и говори одржани код суда или друге јавне области, изузимајући случај § 24.

Мотиви уз § 9.

У тачци 1, наведена су дела којима се уопште не признаје заштита у смислу овог законског прописа; у тач. 2. предмети који обично немају заштиту, јер се не могу сматрати као дела књижевности или уметности, но у случају када имају карактер дела књижевности или уметности, треба да уживају заштиту.

Закони, наредбе итд. изузимају се од заштите, не због тога што не би имали карактер умног дела, које се не би могло заштитити, него због тога што је њихова публикација у општем интересу, те овде нема потребе заштите личних материјалних интереса аутора.

Под законима и наредбама подразумевају се већ изашли закони и наредбе. Сам текст закона или наредба није заштићен и може га свако прештамповати и употребити. Друго је кад неко лице у научну или практичну сврху саставља разне законе и наредбе у збирку или неки закон коментарише, и тако врши самостално умно дело, које се заштићује као књижевничко дело у смислу овог закона. Али свако треће лице има право исте законе и наредбе у самосталном делу поново коментарисати, саставити у другом облику или за другу употребу.

Умножавање и растурање званичних одлука и решења неће се сматрати повредом ауторског права, па ни у оном случају, кад нису публикована, или уопште нису била одређена за публикацију. У потоњем случају може се публикација сматрати кажњивим делом по казном закону или по закону о чиновницима, но не по овом закону. Амо спадају и списи израђени од званичних лица, као и радови научне или

Закон

техничке садржине које изврши државни чиновник по званичној дужности, и које служе за званичну употребу, нарочито споменице, нацрти, мишљења, реферати, извештаји, записници, цртежи и планови техничара.

Али се штите списи које су приватна лица поднела власти, под претпоставком да могу по форми и садржају бити предмет заштите. Тако не губи заштиту аутор који по наређењу владе изради законски нацрт, или даје своје стручно мишљење, ако се нацрт или мишљење ставља у званична акта. Исто тако се не губи заштитно право за описе и цртеже, који се уз патентну пријаву поднесу управи за заштиту индустријске својине, па се објаве.

Списи, израђени за употребу публике по наређењу неког надлештва, уживају заштиту. Тако се могу заштити публикације научне садржине, издате од јавне власти, научне институције или уметничке академије (н.пр. музејски извештаји, каталози, објаве статистичких уреда).

§ 10. — Аутор (творец) дела је онај ко је дело створио.

Аутором неког дела, док се противно не докаже, сматра се:

1) онај чије је грађанско име означено на уобичајени начин на појединим примерцима дела; у погледу ликовне уметности (§ 3 тачка б) стављање знака карактеристичног за тога аутора сматраће се као да је тиме означено своје грађанско име;

2) онај ко буде означен својим грађанским именом као аутор приликом јавнога пре-

давања, јавнога претстављања, јавнога извођења или јавнога излагања дела.

Код анонимних или под псеудонимом изашлих дела овлашћен је издавач или приређивач да врши права која припадају аутору, све док се аутор не утврди (§ 39).

Мотиви уз § 10.

Текст овог §-а одговара чл. 15. Бернске конвенције.

Име назначено на делу није доказ да је носилац имена аутор, него је само *praesumptio iuris*

Противдоказ је увек дозвољен.

Уобичајени начин назначења имена је код књижевних дела, кад се име аутора стави на крају дела (летци, брошуре и јавна писма). Ако дело садржи прилоге разних аутора, довољно је да се име аутора назначи на почетку или на крају прилога.

Код дела ликовне уметности име или ознака карактеристична за аутора обично се ставља на доњем крају.

Псеудонимно име неће се сматрати као фактично име аутора. Важно је то за трајање заштите дела. По § 39 траје заштита ауторских права код анонимних или под псеудонимом изашлих дела само 50 година, док код дела изашлих под фактичним грађанским именом траје 50 година још после смрти ауторове (§ 38).

Тачка 2. има у виду јавно предавање књижевног дела, јавно представљање драмско-гласбеног, кинематографског дела, јавно извођење хореографског, пантомимског, гласбеног дела, јавно излагање дела ликовне уметности, без обзира на то, да ли је дело први пут објављено или

већ раније било објављено као анонимно или псеудонимно дело. Довољно је да се код јавног предавања, извођења, излагања име аутора означи или писмено или усмено.

Код изашлих анонимних или псеудонимних дела признаје се право да заступа аутора приречивачу, т.ј. лицу које приређује и изводи неко дело под својим именом, или кад приређивача нема, накладнику, т.ј. лицу које издаје и ставља у промет дело. Приређивач или накладник је само носилац права ауторова, па се његово право, кад друкчије није предвиђено, ограничава само на то да брани аутора против повреде. Може тужити код грађанског суда, може поступати законским путем против повредиоца, може тражити накнаду штете итд. Али аутор може самостално поступати када докаже своје ауторско право, или кад се изврши упис у регистар аутора.

§ 11. — Кад више лица створе дело заједничким радом, уживаће та лица заједнички недељиво ауторско право. Ауторским правом могу аутори располагати само споразумно, али сваки аутор може самостално поступити против учињене повреде ауторскога права.

Мотиви уз § 11.

Суауторско право у смислу овога § постоји кад више лица умним својим радом сарађују тако, да свако лице битно придонеси да се оствари заједнички умотвор. Аутор ради у границама заједничке идеје, не по налогу него самостално.

Од дела аутора треба двојити рад помоћника, који не раде стваралачки, него само извр-

шују туђе идеје, и ако треба да овај рад буде више стручан. (Тако се не може сматрати као рад аутора преглед књижевног дела, коректура или стилистичке измене).

Недељиво право на заједничко дело аутора постоји у главном у томе, да се само споразумом свих аутора може располагати ауторским правом. **Али се уговором може тачно одредити правни положај суаутора; може се чак једном аутору или трећем лицу препустити да врши све послове који се тичу експлоатације заједничког дела; могу се одредити делови, по којима сваки аутор има удела у приходима дела, итд. Једном речју, међусобни се односи аутора одређују по грађанском закону (види аналоган пропис § 18. Закона о заштити индустријске својине).**

Сваки аутор може у сваком случају, и без пристанка својих другова, заједничко дело самостално бранити против повреде.

Како је дело, које је постало сарадњом више лица, једна самостална целокупна творевина, искључено је да би суаутор могао тражити да се њему, кад иступи из заједнице, врати његов део на заједничком делу. Ово важи и онда, ако се његов део може из заједничког дела издвојити, (н. пр. нека сцена у позоришном делу). Али суаутор може на друго лице да пренесе свој део за време свога живота или после смрти.

Што се тиче трајања заштите дела створеног од суаутора, види § 42.

§ 12. — У погледу дела састављених од самосталних приноса (прилога) разних аутора, који чине целину, постоји двојачко ауторско право: оно на целину, а то припада лицу ко-

је је издало цело дело; и оно на поједине приносе, које припада ауторима односних приноса.

Мотиви уз § 12.

Овај § говори о зборницима или збиркама састављеним из самосталних приноса разних аутора. Сваки принос треба да је самостално дело, а сви морају бити скупљени у једну целину по нарочитом јединственом плану за нарочити књижевни циљ. Тако спадају у ову врсту зборника: енциклопедиска дела, конверзациони лексикони, новине, ревије итд.

Како је предвиђено да ауторско право на зборник има приређивач, а на поједине приносе дотични аутор, логично је да се овај параграф односи само на зборнике таквих приноса појединих аутора, који као оригинална дела уживају заштиту ауторскога права. Друкчије је кад неки књижевник приређује један зборник из књижевних дела, која су постала опште добро. У том се случају може говорити само о ауторском праву које припада приређивачу; т.ј. ономе, који по извесном плану приређује за нарочити циљ неко скупно дело, изабере за ово сараднике, раздели материју коју треба прерадити, скупља приносе, испита их, евентуално и прерађује, па се стара да сви приноси буду у таквом спољашњем облику, да одговарају плану. Као приређивач сматра се код новина „уредник”.

Ауторско право приређивача обухвата само скупно дело; не поједине делове одн. приносе. Али се ауторско право може повредити и тиме, кад се један део дела повреди (н. пр. да се само један део конверзациског лексикона бесправно

прештампава); повреда ауторског права приређивача постоји и у том случају.

На појединим приносима зборника постоји нарочито право аутора приноса. Приређивач зборника може ауторско право на зборник пренети на друго лице, но не може располагати појединим приносима.

Разуме се, да аутор приноса може на приређивача пренети материјално своје ауторско право.

Трајање заштите ауторског права приређивача и аутора појединих приноса рачуна се самостално по прописима III главе. У случају кад се принос објави анонимно или псеудонимно, приређивач зборника поступа у смислу § 10.

§ 13. — Приносима (прилозима), изашлим у новинама, часописима или другим периодичним делима (календарима, алманасима итд.), моћи ће њихови аутори слободно располагати, ако није другачије уговорено.

Мотиви уз § 13.

Овај принос има у виду приносе, изашле у новинама или периодичним зборницима. Главни је принцип да њихов аутор располаже њима, кад није друкчије уговорено.

§ 14. — Ауторско право прелази на наследнике. Кадуцитетно право овде не постоји.

Мотиви уз § 14.

Како ауторско право није везано за живот аутора, и заштита тога права престаје по истеку

рока од 50 година после смрти ауторове, право прелази на наследнике. На наследнике прелази ауторско право у целом обиму, што се тиче имовинског права. Наследнику припада исто право, као и самом аутору, да искључиво располаже објављивањем и издавањем дела, формом објаве и издања, и може да забрани да се врше измене од стране других лица. Али не може извршити на делу измене које преиначују дело, јер би се то противило моралном праву аутора. Законски пројекат разликује тачно између аутора и његових опоручних или законских наследника и других носиоца ауторског права, на које је ауторско право у целом обиму или делимично пренето.

Кад има више наследника ауторског права, важе за њих прописи грађанског права о сувласништву.

У случају да аутор умре без наследника, или нема лица на које је ауторско право за време живота ауторова пренето, право не припада као „кадуктно” добро држави, него постаје општим добром, т.ј. свако се лице може служити дотичним делом.

§ 15. — Аутор или његов наследник могу пренети своје ауторско право у целини или делимиче, погодбом или одредбом за случај смрти.

Може се пренети и ауторско право на будуће дело које ће се тек створити.

Али погодбу, којом се генерално преносе ауторска права на будућа дела или на врсте таквих, може у смислу овога Закона свака

страна у свако доба отказати. Отказни рок, ако краћи није уговорен, износи једну годину. Странке се не могу одрећи права отказа.

Мотиви уз § 15.

Прописи о погодби преноса ауторских права (накладна погодба) спадају у накладно право (трг. зак.).

Уговор преноса може се склопити и о будућем делу.

Ако би неки аутор склопио погодбу преноса својих будућих ауторских права генерално, то јест, када би на трећега пренео или сва ауторска права на сва своја будућа дела или сва ауторска права на сва будућа дела одређене врсте или извесна ауторско-правна овлашћења на сва своја будућа дела (н.пр. права извођења на позорници) — моћи ће свака странка такву погодбу отказати. Таква је погодба *contra bonos mores*.

§ 16. — Власништво једног примерка књижевног или уметничког дела не даје уједно власнику и ауторско право на то дело.

Мотиви уз § 16.

Пропис овога §-а има у виду сва књижевна или уметничка дела, те је важна последица и иматеријалне природе ауторског права. Материјална репродукција умног производа може се пренети на друго лице, које може да има на овом телесном предмету право власништва, но оно не може располагати и иматеријалним ауторским правом.

Раније споменути принцип признат је у литератури и у законодавству.

§ 17. — У случају преноса ауторског права, онај на кога је то право пренесено није овлашћен без дозволе аутора изменити или скратити дело, његов назив или име аутора.

Мотиви уз § 17.

Овај би пропис могао исто тако ући у накладно право.

Ауторско право обухвата и право да аутор одређује по своме нахођењу, у којем облику треба његова умна тековина да се саопшти јавности. Сигурно може аутор, када преноси ауторско право у целини или појединим овлашћењима на друго лице, дозволити да пријемник права може преиначити облик дела, или извршити измене на делу. Али то је изузетак, који се у сваком поједином случају мора изрично дозволити. Обично пријемник ауторског права сме пренесено дело само објавити, умножити и ставити у промет и то само у оном облику у којем га је од аутора примио (§ 22).

Има закона који дозвољавају измене скраћивањем или додавањем (н.пр. ког позоришног дела) из разних разлога. Може то да буде потребно због недостатака у персоналу, да се једна или више улога бришу, да због брисања једног дела треба додати другу допуну итд. Такве измене су дозвољене ако се њима не мења карактер дела.

Али је истина и то да би такви прописи могли дати повода злоупотребама.

Наши интересенти протестују против таквих прописа. Истичу да је споразум са аутором увек могућ, уколико аутор у пракси не рачуна

већ с оправданим, небитним променама свога дела за извођење, те пристаје прећутно. Ако он то неће, онда има разлоге, који се морају поштовати; а тада нема закона над његовом слободном вољом (droit moral). Интегритет дела како га је његов стваралац замислио, мора аутору свакако остати осигуран и нетакнутост апсолутно очувана. Не сме се мислити само на оне промене дела, које евентуално могу дело поправити, већ и на оне, које га могу искварити. Разликовање између ових двеју могућности мора се свакако оставити самом аутору, јер је свако преиначење дела, ван онога које аутор сам предузима или одобрава, фалсификат, који закон ни под којим условом начелно не сме дозволити, чим забрањује плагијат. Док се сада ова питања у пракси решавају посве глатко, настали би поводом оваквих прописа несумњиви спорови због тумачења „прометног поштења” и „карактера дела” у сваком конкретном случају. Овакве спорове ниједан суд не би могао решити уверљиво и праведно за обе странке и на задовољство аутора.

§ 18. — Име или карактеристични знак аутора на дело ликовне уметности сме неко друго лице ставити само по пристанку аутора.

Забрањено је код умножавања дела ставити на примерку име или карактеристични знак аутора на начин који би могао проузроковати пометње.

Мотиви уз § 18.

Овај се § специјално односи на име или карактеристичну ознаку (Handzeichen) аутора на делу ликовне уметности.

Неовлашћено стављање имена или карактеристичне ознаке аутора на делу ликовне уметности је преступ, у колико дело не спада под строжије одредбе кривичног закона. Већ одавно се сматрало као потребно одредити да уметник буде овлашћен да сам стави своје име или карактеристичну ознаку на делу ликовне уметности.

Друга алинеја има у виду не само случај злонамернога стављања имена или карактеристичне ознаке аутора на делу уметности, него и случај када друго лице, са дозволом аутора или без његове дозволе, копира његово дело, па на копији стави његово име.

§ 19. — Има ли дело више аутора (§ 11), па један од њих умре не оставивши законских наследника, а није расположио својим ауторским правом за живота, или се један од аутора одрече свога ауторског права, припадће то ауторско право суаутору или осталим суауторима.

§ 20. — Ауторско право само по себи не може бити предмет извршења (оврхе) против аутора и његових наследника.

Само она добит која долази аутору или његовим наследницима (§ 14) од искоришћавања дела може бити предмет извршења.

Мотиви уз § 20.

Само на предметима који су ин комерциоо може се вршити егзекуција. Ауторско право као такво, као умна творевина, док је у рукама са-

мог аутора и његових наследника, обично је *extra commercium* Аутор може својом творевини располагати по своме нахођењу; његови повериоци не могу га присилити да изда и експлоатише своје умно дело. Али ауторско право не потпада под извршење (оврху) ни по пристанку аутору.

Друкчије треба просудити случај кад аутор већ има материјалних добитака из свога дела, ако је то дело умножавао и стављао у промет за награду, или кад је за своје дело закључио накнадни уговор итд., или кад је само ауторско право пренето на друго лице. У овим случајевима то је имовина која се може егзеквирати.

II Садржај ауторских права

§ 21. — Аутор има искључиво право да своје дело ставља у промет, објављује, јавно на предавањима износи, репродукује и умножава.

Док дело не буде објављено, припада аутору искључиво право да о њему публику обавештава.

Ауторско право на позоришно, музичко и кинематографско дело обухвата још и искључиво право јавног приказивања и извођења.

Мотиви уз § 21.

Ауторско право има позитивну страну: искључиво право аутора да својим делом располаже по своме нахођењу, да своје дело експлоатише; негативну страну — да може свакоме другом лицу забранити да се користи његовим ауторским правним овлашћењима.

Овај § говори о конкретном делу аутора и о правима која он има на ово конкретно дело. Аутор има права да дело држи сасвим или за неко време у тајности, или да објави и изда своје дело (§ 8) ма на који начин путем излагања, приказивања, извођења, штампаа.

Док дело није изашло, само његов аутор има права да обавештава публику о њему. Аутор књижевнога дела има искључиво право да га јавно на предавањима износи.

Извођење позоришних и музичких (глазбених) а и кинематографских, радифонских и радиоскопских дела је искључиво право аутора, па се мора нарочитим уговором пренети на друго лице.

У ред позоришних дела иду: драмска, драмско-музичка дела, опера, оперета, хореографска и пантомимска дела (ова под претпоставком да су писмено или на други начин удешена за извођење у позоришту).

Под музичким (глазбеним) делом овде треба подразумевати свако дело музике (глазбе) које није удешено за позорницу (почевши од мање песме до свите, симфоније, ораторијума).

Извођење музичкога (глазбенога) дела је, уопште, свака она репродукција којом дело постаје приступачно слуху. Средства репродукције могу да буду човечији глас, музички инструменти, или механичко-музички инструменти (грамофон, фонограф и друго). Извођење позоришних дела је репродукција која приказује дело са сценским апаратом, приказивање актера који говоре, певају или мимички изводе чин. (Није н.пр. извођење драмског дела кад се само прочита дело: у том случају може бити речи о предавању).

Аутор има искључиво право умножавања дела. Подразумева се под умножавањем репродук-

ција дела изведена тако да се може чулима опазити. Материјал из којег се састоји репродуковани предмет или на којем се он репродукује, може да буде покретан или непокретан. И на непокретном материјалу (на згради, на споменицима) може се н.пр. написати књижевно дело, које треба да ужива законску заштиту. Без важности је материјал из којег се састоји покретан предмет (хартија, метал, камен, платно итд.). Исто је тако без важности за који је циљ предмет одређен. Без важности је и поступак, којим се репродукција врши (моделирањем, зидањем, вајарством, гравуром, резбом, цртањем, сликањем, писањем, руком, писањем машином, штампањем, литографијом, ткањем, ливењем метала и др.).

Није одлучно, којим се чулима може опазити (гледањем, слушањем); тако пренос књижевнога дела на фонограф, или глазбенога дела на механички инструмент, чини умножавање дела.

Искључиво право умножавања дела односи се како на неко необјављено, тако и на већ објављено дело. Начин, на који се објављује дело, не одлучује (тако, ђак, који је стенографски написао предавање свога професора, није легитимисан да умножава предавано дело). Исто тако не одлучује да ли се умножавање врши по оригиналном делу или по копији дела (на пр. да ли се зграда зида по угледу на већ готово архитектонско дело или на план), да ли се врши умножавање у циљу добитка или не, да ли се дело умножава у целом обиму или само делимично, да ли се умножавање врши у многим примерцима или у једном примерку.

Аутор има искључиво право прометања дела. Подразумева се под изразом „прометати”

сваки рад којим се примерак дела, било оригинал, било копија, чини приступачан другим лицима у ту сврху да се може употребити на одређени начин.

Промеће се дело не само кад се врши обр-тимице „gewerbmässig“ него на сваки начин којим се дело шири у народу. Због тога спада у појам растурања дела и позајмљивање дела (н.пр. књижицама за позајмљивање); и тиме се књижевно дело промеће.

§ 22. — Аутору напосе припада искључиво право на:

- 1) поновно издавање дела у првобитном или другом облику;
- 2) превод на други језик;
- 3) поновни превод на првобитни језик;
- 4) прераду неког дела из једне врсте књижевности у другу;
- 5) изводе из неког музичког дела (засебно издавање), удешавање музичког дела за разне друге музичке инструменте и разне певачке гласове;
- 6) пренос дела на инструменте који служе механичком извођењу гласова, нарочито на плоче, ваљке, врпце и томе слично; затим право на дозволу да се пренесена дела могу јавно изводити путем тих инструмената;
- 7) јавно извођење или приказивање књижевног или уметничког дела (§ 3) путем кинематографије, пројекције или сличним начином;
- 8) пренос и јавно извођење књижевних или уметничких дела (§ 3) радио-електричним путем;

9) репродукцију и изложбу дела ликовне уметности;

10) извађања по плану или скици или по згради код инжењерских или архитектонских дела;

11) репродукцију кинематографских дела (§ 3 т. 8) у облику другог књижевног или уметничког дела.

Мотиви уз § 22.

Тачка 2. и 3, има у виду право превода књижевног дела на друге језике. Ово је право било у ранијим законима врло ограничено (рок и услов). Услед прописа 2. става чл. 2. и 8. Бернске конвенције постало је сада готово у свим државама потпуно неограничено.

То важи како за тачан превод на други језик тако и за прости превод, као и за превод са прерадом (н.пр. прерада стихова у прози или прозе у стихове).

Поновни превод на језик оригиналног књижевног дела редовно ствара дело које се разликује од оригиналног дела.

Као прераду у смислу тачке 4. овог законског предлога треба сматрати не само употребу садржине оригиналног дела у његовим општим цртама (фабула), него и употребу битних делова (т.ј. описа карактера представљених лица, мотивација појединих догађаја и дела у главном са истим средствима). У осталом за постојање разлике у језикословном изразу и сценском распореду, није одлучно то што приређивач у догађаје уплиће друга споредна лица, дакле што додаје нове догађаје или што дело скрати (види чл. 12. Бернске Конвенције).

Тачка 5. нормира напосе за гласбена дела јоно, што је већ наведено код тачке 1. уопште за сва дела. Осим тога има нарочито у виду самостално умно дело (на пр. да се партитура разних инструмената преради за извођење на гласовиру или, да се удешава нека мелодија за извођење оркестра или певача хора. Види чл. 12. Бернске Конвенције).

Тачка 6. која даје аутору гласбеног дела право преноса на инструменте који служе за механичко извођење гласова, и право давања дозволе да се пренесена дела могу јавно изводити на овим инструментима, одговара прописима чл. 13. Бернске Конвенције.

Тачка 7., која говори о преносу књижевних или уметничких дела путем кинематографије, одговара прописима члана 14. Бернске Конвенције.

Додан је у тачци 8. пренос књижевних или уметничких дела радио-електричним путем, што изгледа да ће имати велики значај за будућност.

Код ликовне уметности сматра се прерадом репродукција дела, то значи копирање дела руком (а ако механичким путем као фотографијом, кинематографијом, онда вреди тач. 7. овог законског прописа). Код архитектонских и инжењерских дела сматра се прерада извођење по скици, плану или по згради.

§ 23. — Допушта се репродуковање неког објављеног или изашлог дела, заштићеног овим Законом, ради личног усавршавања или ако репродукција остаје неприступачна јавности и није намењена продаји.

Али није допуштено подизање зграде по изгледу на сазидану зграду, нити по скици,

нити по плану, и ако су код репродукције извршене неке незнатне измене.

§ 24. — Без пристанка аутора или његовог правног следбеника, забрањено је умножавање и растурање предавања и говора (§ 9 т. 3) у облику збирке која садржи само или углавном говоре неког аутора.

Мотиви уз § 24.

Једино аутору припада право, да изда у збирци говоре и предавања било које врсте.

§ 25. — Допушта се прештампавање чланка из новина и других периодичних списа у друге новине и периодичне списе, кад се њихов садржај односи на актуелну политику, или на религиозна, економска и друга питања која јавност у широј мери интересују, под условом да прештампавање није изрично од аутора забрањено и да се смисао чланка не промени. Порекло позајмице има се јасно означити.

Прештампавање чланка књижевног, научног или уметничког садржаја из једних периодичних списа у друге није дозвољено ни онда ако забрана није изрично означена.

Прештампавање дневних новости и вести о разним догађајима, које имају карактер обичних обавештења штампе, овим Законом није забрањено. Али се не смеју прештампати у друге новине жичним или бежичним путем примљене вести, које носе ознаку порекла од страног кореспондента или агенције,

пре истека рока од 24 часа, рачунајући од првог објављења. И у том случају треба увек означити јасно порекло вести.

Мотиви уз § 25.

Овај је пропис у складу са Бернском Конвенцијом.

Ratio овога прописа је у томе, што књижевничка вредност чланака, изнетих у новинама, није увек од велике важности и зато што новине служе народу за што брже обавештавање о свима актуелним питањима која га занимају. Како се дакле садржај новина обично брзо распростире и постаје општим добром, прештампавање чланака у другим новинама није забрањено уколико права за те чланке нису била задржана.

Несумњиво да и новине доносе (journaux, дневници) чланке од велике књижевне вредности: романи, новеле, чланке научне природе итд. који су заштићени као литерарна дела, и не смеју се прештамповати, и ако права нису изречно задржана.

Исто што је речено о оразлозима због којих се дозвољава прештампавање новинарских чланака, важе и за дневне вести, које су обична новинарска саопштења. Али је њихово прештампавање уопште дозвољено. Само се телеграми и телефонске вести, ако је назначено порекло од страног кореспондента или агенције, не смеју обелоданити у другим новинама. Смисао је овога прописа, да новине које имају свога страног известиоца или своју агенцију, имају првенство да доносе ове извештаје; репродукција ових вести у другим новинама, не сме шкодити првом листу.

Код прештампавања дневних новости и разних вести није потребно навести извор.

§ 26. — Допуштено је:

1) дословно навођење појединих места или одломака из некога објављенога или изашлога књижевнога дела, заштићеног овим Законом; увршћени одломци не смеју ипак износити више од три стране оригиналног књижевног, односно од једне стране оригиналног музичког дела; ни у ком случају не може позајмица износити више од половине оригиналнога дела;

2) уврштавање изашлих мањих, овим Законом заштићених књижевних дела или њихових делова, у збирку која се састоји из дела више аутора, ако је таква збирка намењена цркви, школи или настави уопште, но уз пристојну награду.

Мотиви уз § 26.

У овом §-у наведеним случајевима заједничко је то што се узајмљивање врши из некога већ изашлога (односно објављенога) књижевнога или уметничкога дела, те се мора тачно означити извор узајмљенога места. Затим се претпоставља да су дотична дела заштићена законом.

У тачци 1. наведено је право цитирања појединих места или мањих делова књижевнога дела (предавања, говора) у другом самосталном књижевном делу. Опсег позајмљеног или цитираног дела је тачно ограничен.

За црквену употребу служе збирке које се употребљавају само у цркви; (молитвеници и песмарице, но не збирке проповеди); за школску употребу служе збирке за укупну наставу више или основне школе, без обзира да ли су то збирке које се могу употребити и за самоучну и за

приватну наставу. Да ли је нека збирка намењена школској или наставној употреби, види се из изабране и уређене материје. Није потребно да се збирка искључиво намењује школској настави или црквеној употреби; довољно је да је то примарна сврха (песмарица на пр. осим тога може да служи за забаву у кући).

За интерпретацију прописа тач. 2. меродавно је да је дозвољена само збирка извесних књижевних дела већег броја модерних аутора. Збирка разних књижевних дела, која више не уживају законску заштиту, може се слободно саставити, и даје аутору евентуално нарочиту заштиту премађивања (у смислу § 6.), ако су испуњени услови за самостално дело.

§ 27. — Кад се јавно изводи неко музичко дело са текстом, допуштено је умножавање текста, ако је у питању већ изашло књижевно дело мањег обима, као и кад се умножава ради наплатног или бесплатног раздељивања посетиоцима. Овај се пропис не протеже на оперске текстове или на друга књижевна дела, одређена већ по садржају и облику за музичка дела (оперете, ораторије итд.).

Мотиви уз § 27.

Горњи прописи не вреде за оперске текстове и друга књижевна дела одређена по своме садржају за гласбена дела (као ораторији и кантате за хор и соло итд.). Оваква се књижевна дела обично стварају договорна са складатељем (композитором).

§ 28. — Допуштено је:

1) навођење појединих места већ изашлога музичкога дела у самосталном књижевном делу;

2) уврштавање већ изашлих музичких дела мањег обима у збирку која садржи дела више композитора, ако је она одређена за школе — изузев музичке школе — али уз пристојну награду.

Мотиви уз § 28.

Овај § одређује за гласбена дела аналогне изузетке од забране обелодањења и умножавања, како је то учињено на књижевна дела у § 27.

У тачци 1. мислило се само на прештампавање појединих места, — не целог музичког дела, — која се наводе у самосталном књижевном делу. Тако се може у књижевном раду критички или естетички расматрати неко гласбено дело, може се тематска садржина већег гласбеног дела или више дела истога складатеља (композитора) објаснити или навести у гласбеном историјском књижевном раду, или навести разни примери у научној књизи о хармонији или у научној књизи о контрапункту.

Тачка 2. има у виду прештампавање мањих, већ изашлих композиција у збирци која садржи дела већег броја складатеља, одређеној по садржини за употребу у школама, изузевши музичке школе.

Меродавна је садржина збирке: да ли одговара педагошким принципима, да ли одговара школским потребама. Збирка може да служи јавним или приватним основним, средњим или учитељским школама. Да збирка служи искључиво

мониторинг у итнмнп еэ утом крмннз ннндзјоп

само школским потребама, не тражи се у законском предлогу; довољно је, да је то главни циљ дотичне збирке.

Изузимају се изрично музичке школе. Дотични аутор рачуна у првом реду да његова дела служе ученицима музичких школа, и треба да се њему осигура продаја у овим школама. Збирке музичких дела за ове школе имају сасвим друге карактер него збирке песама за друге обичне школе, иначе се могу и научне књиге, које садрже музичке композиције, као што је наведено у тачци 2., употребити у музичким школама.

§ 29. — Допуштено је дела ликовне уметности или фотографска дела, изашла или трајно јавно изложена:

1) уврстити у самостално научно дело или уџбеник, одређен за школску наставну употребу, али искључиво у сврху објашњавања текста;

2) приказивати путем кинематографије или помоћу оптичких справа приликом научног или поучног предавања.

У оба случаја може аутор оригиналнога дела тражити пристојну награду.

Мотиви уз § 29.

Овде није реч о илустрацијама научне или техничке природе, које су већ изашле у штампи, него о снимцима дела ликовне уметности или фотографија већ изашлих или трајно изложених.

У тачци 1. је реч о самосталном научном раду или о књизи одређеној за школу или за наставну употребу, дакле о књижевном делу. Само поједини снимци могу се примити у књижевном

делу, да служе као додатак тексту који их тумачи.

Потребно је, да су дела ликовне уметности већ изашла, т.ј. већ умножена и растурина.

Овамо спада и репродукција трајно изложених дела ликовне уметности и фотографије (н.пр. у музеумима), у водичима или каталозима, издатим од управе дотичне збирке или музеума.

Друга тачка овога §-а, садржи право предавача, да може дела уметности репродуковати приликом свога научног или поучног предавања путем кинематографије или других оптичких инструмената. Ова врста репродукције је аналога репродукцији, каква се врши штампом у смислу тачке 1. овог члана.

У свима случајевима наведеним у §§ 26., 28. и 29. предвиђено је да за ове позајмице припада аутору праведна награда, коју ће у случају спора, или када нема споразума, одредити надлежни суд.

§ 30. — Допуштено је репродуковање дела ликовне уметности (§ 3 тачка 6), ако су та дела изложена трајно на улицама, трговима и јавним баштама — путем сликања, цртања или фотографије — као и пуштање у промет односних репродукција.

Ипак се репродукција не сме употребити у исту сврху којој служи оригинал.

§ 31. — Употреба туђих дела у смислу §§ 26—30 овога Закона дозвољена је само ако се на њима не учини никаква измена. †

Кад се у смислу §§ 26—30 репродукују дела ликовне уметности, дозвољене су изме-

не у погледу димензија, односно оне измене које тражи поступак умножавања.

Мотиви уз § 31.

Овај § обавезује лица, која у случајевима §§ 26—29 узајмљују делове туђег дела, да их донесу без промене, односно да проведу само оне промене, које су биле дозвољене.

§ 32. — Ко употребљава туђе дело у смислу §§ 26—30, треба да наведе на јасан начин извор одакле га је узео. Код илустрација, унетих у текст, треба ставити и име, односно знак карактеристичан за уметника, ако је такав знак и на оригиналном делу.

§ 33. — Портрети, дела ликовне уметности или фотографије кога лица смеју се пуштати у промет или јавно излагати само са пристанком портретисанога лица. Сматра се да постоји такав пристанак, ако је то лице за то добило награду. По смрти таквог лица, а за време од 10 година, рачунајући од дана његове смрти, потребан је пристанак сродника. Под сродницима се овде подразумевају преживели брачни друг и деца, а ако ових нема, родитељи тога лица.

Мотиви уз § 33.

Овај пропис у вези је са науком о праву на сопствену слику.

Свако лице може да забрани да се његова слика умножава и пушта у промет, ако није

зато дало дозволу.

§ 34. — Допуштено је без пристанка, поменутог у претходном параграфу, јавно излагати, приказивати и пуштати у промет:

1) портрете, дела ликовне уметности или фотографије из савремене историје;

2) слике у којима се приказују личности као додаток некога краја или неке сценарије;

3) слике које приказују зборове, поворке и сличне догађаје, којима су присуствовале приказане личности;

4) ненаручене портрете, дела ликовне уметности или фотографије, ако њихово јавно излагање, приказивање или пуштање у промет одговара неком вишем интересу уметности.

Ипак је то (тачка 1—4) допуштено само тада ако се тиме не вређа оправдани интерес дотичног лица, односно после његове смрти оправдани интерес његових сродника.

§ 35. — За сврхе правосуђа и јавне безбедности могу власти умножавати, јавно излагати, приказивати и пуштати у промет слике појединих лица, без ичијег пристанка.

§ 36. — За јавно извођење опере или других музичких позоришних дела с текстом или без текста потребан је само пристанак аутора музичког дела. Тиме се не дира у правни однос који постоји између тога аутора и аутора позоришног дела са текстом или без текста.

Мотиви уз § 36.

Пропис § 36 односи се на опере и сва друга дела са текстом или подложном позоришном радњом (плесом).

Увек треба да је гласба главни део дела. Не може се примењивати пропис овога §-а на драмско дело у коме се евентуално изводи и песма. У том случају је потребна дозвола како књижевника тако и композитора.

Пропис овога §-а употребиће се исто тако и у случају ако су композитор и аутор текста заједно израдили дело, као и у случају ако је композитор (складатељ) употребио текст песника без његовог пристанка.

Приређивачу дакле довољан је пристанак композиторов; не може се захтевати од њега, да претходно испита личне односе између композитора и аутора текста.

§ 37. — Приватна писма, дневници и поверљиви записи, које аутор није наменио јавности, могу се објавити само са његовим пристанком и са пристанком лица којима су упућени. После смрти кога од њих, није ли преминули ништа одредио, могу се приватна писма издавати само са пристанком преживелога брачног друга и деце, а ако ових нема, родитеља тога лица.

III Трајање заштите ауторског права

§ 38. — Заштита ауторског права на књижевно и уметничко дело (§ 3 тач. 1—6 и 8), објављено или изашло под грађанским именом аутора (§ 10) за живота његова, престаје по истеку рока од педесет година, рачунајући од смрти ауторове.

Мотиви уз § 38.

Овде се износи принцип да заштита ауторског права траје за живота аутора и још 50 година после његове смрти.

После тога дело је опште добро, које може употребити свако лице.

Овај принцип има изузетака у погледу на дела фотографије, која уживају много краћи заштитни рок (види § 44).

§ 38 има пред очима нормални случај, да је дело изашло у смислу § 10 под грађанским именом ауторовим и за његова живота.

§ 39. — Заштита ауторског права на књижевно и уметничко дело (§ 3 тачка 1—6 и 8), објављено или изашло анонимно или под псеудонимом, престаје по истеку рока од 50 година пошто је дело изашло.

Ако се накнадно у том року објави грађанско име аутора, рачуна се заштитни рок од 50 година по прописима § 38 и 42 овог Закона.

Мотиви уз § 39.

Код анонимних дела односно код дела изашлих под псеудонимом, носилац ауторскога права је у смислу § 10 приређивач, односно издавач. Ова дела уживају заштиту ауторског права за време од 50 година од издања дела. Нормални рок заштите (§§ 38., 42) рачунаће се чим се у том року накнадно објави грађанско име аутора (н.пр. поводом новог издања дела, или кад пријави своје истинско грађанско име ради уношења у јавни регистар аутора итд.).

Чл. 7 Бернске конвенције не одређује за анонимна и псеудонимна дела рок заштите, него препушта земљи порекла да одреди тај рок, а овај рок ће бити меродаван и за друге земље, учеснице, кад се у њима затражи заштита.

§ 40. — У погледу књижевнога и уметничкога дела (§ 3 тач. 1—6 и 8), састављенога из приноса више аутора (§ 12), рачуна се рок од 50 година по пропису § 38 или 39, према томе да ли је аутор назначен својим грађанским именом или анонимно, односно под псеудонимом.

Мотиви уз § 40.

Трајање заштите ауторских права на приносе, рачунаће се према томе, да ли је аутор назначио своје грађанско име или не, по § 38 или § 39.

§ 41. — Заштита ауторског права на књижевна и уметничка дела (§ 3 т. 1—6 и 8), објављена или изашла после смрти аутора, престаје у смислу § 38 по истеку 50 година од смрти ауторове. Но у случају да су ова дела изашла или објављена тек за време последњих десеет година заштитног рока, заштита траје десет година по изашлом или објављеном делу.

Мотиви уз § 41.

И за постумна дела Бернска конвенција не одређује нарочити рок трајања заштите, већ пре-

пушта земљи порекла, да одреди такав рок, што ће бити меродавно и за друге земље учеснице, кад се у њима затражи заштита.

§ 42. — Заштита ауторског права на књижевна и уметничка дела (§ 3 т. 1—6 и 8), која су створена од више аутора (§ 11), а код којих се рок заштите рачуна од дана ауторове смрти, престаје по истеку рока од 50 година, рачунајући од дана смрти онога аутора који је последњи преминуо.

§ 43. — Заштита ауторског права на књижевно и уметничко дело (§ 3 т. 1—6 и 8), спремљено и издано од неког правног лица, друштва, власти, научног завода или јавног института, престаје по истеку рока од 50 година пошто је дело изашло.

§ 44. — Заштита ауторског права на фотографско дело (§ 3 т. 7) престаје по истеку рока од 20 година пошто је дело изашло. Заштита ауторског права на фотографско дело изашло по смрти аутора престаје по истеку рока од 20 година, рачунајући од смрти аутора.

Мотиви уз § 44.

Држи се обично, да дела фотографије не претстављају умна дела исте важности као друга дела уметности, што се изражава у томе да заштитни рок за ова дела у неким земљама није исти, као за друга дела.

Берн. конвенција оставља свакој држави самовласти да сама одреди заштитни рок дела фотографије и овај рок треба да се поштује и у другим државама Савеза, кад се ту тражи законска заштита, с тим, да се не може тражити у другој земљи Савеза дужа заштита него у земљи порекла.

§ 45. — Рок заштите ауторског права на кинематографско дело (§ 3 т. 8) одређује се према томе да ли то дело треба узети као књижевно дело, као дело ликовне уметности, или као фотографско дело (§ 4).

§ 46. — Код дела изашлих у више делова, изданих у разво време, као и у погледу текућих извештаја, листова и свезака, узима се при израчунавању заштитног рока сваки део, извештај, лист и свеска као посебно дело.

Кад се неко дело издаје у свескама које чине једну целину, а излазе у разво доба, рачуна се заштитни рок од дана издања последње свеске.

§ 47. — Код рачунања рока заштите ауторског права не узима се у обзир календарска година у којој пада чињеница одлучна за почетак односнога рока.

IV Повреда ауторског права

§ 48. — Ко без пристанка аутора, његовог правног наследника или другог ауторско-

правног овлашћеника (§ 10) или уопште бесправно присваја или искоришћава права заштићена овим Законом, чини повреду ауторског права, па ће одговарати по општим законским прописима као и по посебним прописима овога Закона.

§ 49. — Ко свесно повреди ауторска права, наведена у § 21 и 22 овога Закона, казниће се ради преступа новчаном глобом од 1.000 до 60.000 динара или затвором од 1—6 месеци.

У тежем случају користољубља могу се изрећи обе казне.

Казниће се и за покушај.

§ 50. — Ако дело није већ према општем Кривичном закону теже кажњиво, онда чини преступ кажњив по § 49 овога Закона нарочито онај:

I ко у намери варања:

- 1) туђе дело означи својим именом или именом другог књижевника или уметника;
 - 2) учини лажну пријаву у регистру аутора;
- II ко стави у промет дело, иако зна да је лажно означено.

Казниће се и за покушај.

§ 51. — Казниће се новчано од 500—10.000 динара или затвором од 7 дана до 2 месеца, ко свесно:

- 1) противно прописима § 17 и 31 овога Закона измени неко дело или назив његов или назив аутора или дело скрати;

2) противно пропису § 18 овога Закона стави на дело ликовне уметности име или карактеристичан знак аутора, или умножавајући такво дело стави на њега име или карактеристичан знак аутора на такав начин да би могла настати забуна;

3) противно пропису § 24 овога Закона, умножава или ставља у промет говоре или предавања у збирци;

4) противно пропису § 25 овога Закона преноси новинарске, жичним или бежичним путем примљене, вести у друге новине;

5) противно пропису § 32 овога Закона пропусти да наведе име аутора употребљеног дела и извор;

6) противно пропису § 33 овога Закона ставља у промет или јавно излаже дела наведена у том параграфу;

7) противно пропису § 34 овога Закона вређа оправдани интерес пресликаног лица или његових сродника.

У тежем случају користољубља може се изрећи и једна и друга казна.

Мотиви уз § 51.

Нису све повреде ауторског права одједнако кажњиве.

Овај § набраја повреде за које је одређена нижа казна.

Кривични законик за Краљевину Југославију не предвиђа иступе, због тога их ни овај закон не предвиђа.

§ 52. — Преступ, кажњив по § 51 овога Закона, чини и онај ко даје своје просто-

рије бесплатно или уз наплату за одржавање овим Законом недопуштеног предавања, извођења или приказивања или излагања неког дела, ако је знао да постоји таква незаконитост.

Мотиви уз § 52.

Пропис § 52 види кажњиву повреду у поменутом делу тада, кад је одговорно лице знало незаконитост приређивања.

§ 53. — О преступима наведеним у претходним параграфима судиће судови надлежни за преступе из Кривичног законика.

Суд поступа у случајевима § 49, 51 и 52 само на захтев повређеног лица; у случајевима § 50 прогониће се кажњиво дело по званичној дужности.

Сматраће се као повређено лице сам аутор, или његови правни последници.

Морално право аутора заступају аутор сам и његови наследници. У случају да наследници не заступају морално право аутора, постојеће академије наука и уметности, универзитети и књижевне и уметничке организације овлашћени су да чувају морално право аутора код грађанских и кривичних судова.

Казне затвора у случајевима § 49, 51 и 52 извршиће се по начелима § 92 Закона о штампи.

Новчане казне иду у фонд који ће се установити за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица.

Министар просвете овлашћен је да изда правилник о установљењу, саставу и пословном реду овог фонда, у споразуму са Министром финансија.

Мотиви уз § 53.

У трећој алинеји овог § изражено је „droit moral“ аутора, како га је једнодушно примила недавно одржана међународна конференција за ревизију Бернске конвенције.

§ 54. — На захтев повређенога лица, може кривични суд пресудити да се противправно израђене, приказиване, јавно изложене или у промет стављене репродукције, портрети, односно примерци дела, као и оруђа и справе које служе искључиво противправном умножавању: облици, ваљци, плоче, камени, врпце и сл. — пониште, затим да се пониште рукописи, књиге, текстови, партитуре, преписане улоге; надаље, да се штампарски слог разметне — ако се и поменуте ствари налазе у власништву лица која су учествовала у састављању или растурању, као и у власништву њихових наследника.

Ако се поменуте репродукције или справе могу преиначити, тако да се отстрани или спречи повреда ауторског права, а да се оне не униште, суд ће то пресудити, ако власник узме на себе дотичне трошкове. Тако треба поступити и по повреди ауторског права на архитектонска дела. Али ако се код архитектонских дела не може извршити преиначење а да се она не униште, онда се не може

тражити преиначење и поништење. У том случају суд ће пресудити по захтеву аутора да повредилац плати аутору и посебну накнаду за личну повреду (§ 57 ст. 3).

Ако повреда ауторског права обухвата само један део дела, важе горњи прописи само у погледу дотичнога дела.

Мотиви уз § 54.

Не могу се, разуме се, ови прописи применити на повреде ауторског права на архитектонска дела.

Сличне прописе налазимо у Закону о заштити индустријске својине (§ 148).

§ 55. — Уместо поништења предмета, наведених у § 54 односно једнога дела њиховога, може повређено лице захтевати да му се издаду ти предмети, или један део њихов, уз накнаду трошкова израде.

§ 56. — Ако оптужени не буде осуђен, али се ипак утврди постојање повреде у објективном смислу, суд је дужан, на захтев оштећенога лица, изрећи да се са предметима повреде поступи у смислу § 54 и 55 овог Закона.

§ 57. — На захтев повређенога лица моћи ће кривични суд досудити му и накнаду штете према прописима казног судског поступка.

Накнађује се како проузрокована штета тако и измакли добитак.

Поврх тога може казнени суд досудити повређеном лицу на његов захтев посебну накнаду за личну повреду. Висину такве новчане накнаде одређује суд по свом слободном нахођењу.

Мотиви уз § 57.

По овом законском пропису може се оштешеном досудити за учињену повреду једна специјална накнада (задовољштина). Величину исте досуђује суд по свом нахођењу.

У осталом упоредити § 147. Закона о заштити индустријске својине.

§ 58. — За позоришне и кинематографске претставе, концертна и радиофонска извођења, јавна предавања и изложбе, приређене без дозволе аутора односно овлашћеника ауторовога права, има повредилац платити повређеноме цео приход неовлашћених извођења, без одбитка трошкова издатих на њих.

Ако је дело претстављено, изведено, односно изложено с другим делима, има се као свота оштете одредити сразмеран део прихода.

§ 59. — Тужилац може захтевати да се пресуда кривичног суда објави на трошак осуђенога. Суд ће о томе одлучити по своме слободном нахођењу, узимајући у обзир оправдане тужиочеве предлоге.

§ 60. — Повређено лице (§ 53) овлашћено је захтевати код грађанских судова пре поднесене тужбе, а код казних судова после поднесене тужбе, а пре изречене пресуде, да се у § 54 овога Закона наведени предмети узапте и очувају, као и то да суд одреди све нужне мере да се повреда ауторскога права не учини или не обнови.

Код противправно одржаних предавања, извођења или излагања може повређено лице тражити да се узапте приходи, те да му се досуде у пресуди.

Потраживалац мора доказати:

- 1) да је његово ауторско право већ повређено, или да ће бити повређено;
- 2) да ће се без горњих мера тешко дати надокнадити штета која прети.

Суд одлучује о тим захтевима саслушавши претходно противну страну; но у хитним случајевима може дозволити затражене мере и без тога саслушања.

Потраживаоцу ће се одредити рок за подношење тужбе, ако је није још поднео. Ако не поднесе тужбу у одређеном року, суд ће опозвати наређене мере.

Суд може на захтев противне стране или по службеној дужности наредити да потражилац обезбеди противној страни штету, која јој може настати од наређених, горе поменутих мера.

Мотиви уз § 60.

Бернска конвенција има нарочито у виду могућност да дела, увезена из иностранства, где њихова израда није забрањена, буду заштићена

у земљи, где њихово стављање у промет чини повреду.

Да би се оштећеном осигурала накнада штете, која му прети приликом недозвољених предавања, приказивања или излагања његових дела, унесено је, да може да тражи код надлежног суда узапћење постигнутих прихода, и да се ови могу да досуде њему по извршеном казненом поступку.

Те мере може одредити било казнени било грађански суд.

§ 61. — Независно од вођења кривичног поступка може се у смислу § 57 тражити и код грађанскога суда накнада штете.

§ 62. — Повређена лица, односно установе или фонд, означени у § 53 овлашћени су да захтевају код грађанског суда да он утврди постојање ауторских права и да забрани даљу њихову повреду. Уједно могу захтевати да им повредилац изда своје обогаћење, ма да га не терети никаква кривица.

А могу тражити и провођење мера помених у § 54 и 55.

Стварно надлежан за грађанско-правни поступак у погледу захтева по овом Закону је окружни суд, у смислу § 46 тач. 6 Законика о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 год. До ступања на снагу овог грађанског парничног поступка стварно су надлежни за ове парнице постојећи првостепени колегијални грађански судови.

§ 63. — Мере, наведене у § 54 и 55 овога Закона, може тражити повређено лице без обзира на то да ли повредиоца терети кривица или не.

§ 64. — Право на подизање кривичне тужбе у смислу претходних параграфа застарева за две године, рачунајући од дана када је извршена повреда ауторског права.

§ 65. — Право на подизање тужбе за накнаду штете застарева у року од три године, рачунајући од дана када је аутор сазнао за извршиоца дела и насталу штету.

У сваком случају, ово право застарева за 10 година од дана учињеног дела.

§ 66. — Застарелост (§ 64) почиње тећи од оног дана када је последњи пут учињено дотично противправно дело.

§ 67. — Код противправнога умножавања почиње застарелост (§ 64) од дана када је оно довршено; ако је умножавање учињено ради промета, тече застарелост тек од дана кад је тај примерак први пут стављен у промет.

§ 68. — Застарелост престаје из § 51 тачка 5 овога Закона почиње тећи од оног часа кад је први пут објављено дотично дело.

Мотиви уз § 68.

Прописи о застарелости су потребни с обзиром на то, што нема јединствених прописа о застарелости у нашој држави.

§ 69. — Захтев који се оснива на § 54 овога Закона може се постављати све дотле док има предмета повреде.

Прелазна наређења

§ 70. — Овај се Закон примењује и на књижевна и уметничка дела створена пре него што је он ступио на снагу.

Али дело учињено пре него што је ступио на снагу овај Закон не може се прогонити ни грађански ни кривично, ако је то дело било допуштено кад је било учињено.

Уживају пуну заштиту и она дела која досада нису уопште била заштићена, или су била заштићена у мањем обиму него што је то по овом Закону.

Изузетно од § 38 и § 41, ауторско право на делима Вука Ст. Караџића, које је откупом од наследника прешло на Краљевину Србију а са ње посредно на Краљевину Југославију, ужива заштиту по овом закону, временски неограничену. Умножавање ових дела, започето пре овог закона, не може се довршити, нити се већ умножени примерци могу у промет ставити.

Измене и допуне од 2 јула, 1931 год.

Мотиви уз § 70.

У погледу овога §-а треба имати пред очима два случаја. Први је случај када аутор, до часа кад је ступио на снагу овај закон, није уопште уживао заштите (као н.пр. на територији Србије). Кад ступи на снагу овај закон, аутор ће у будуће уживати за своје дело заштиту одређену у овом закону. За повреде учињене пре него што је стао на снагу овај закон, разуме се, да се не може тражити репарација.

Други случај је када је већ пре ступања на снагу овог закона уживао заштиту на основу закона. По новом ће закону уживати нарочито и она права која по ранијем није имао. Ако је н.пр. предвиђено било да право превода књижевнога дела припада аутору само кад се ово право изрично резервисало у наслову или уводу књиге, и кад је фактично превод у законском року довршен; по ступању на снагу овога закона ужива аутор књижевнога дела искључиво право превода свога дела без икаквог ограничења; он може забранити другом лицу да без његове дозволе изврши превод, да га штампа и стави у промет.

§ 71. — При израчунавању рока заштите ауторског права узима се у обзир и време протекло од свршетка оне године у којој се догодила чињеница одлучна за дотични заштитни рок до дана ступања на снагу овога Закона (§ 47).

Мотиви уз § 71.

Што се тиче трајања заштите дела има разних рокова. (Види § 38 и сл. закона).

При прорачунавању разних рокова заштите некога дела рачуна се и време које је већ протекло од свршетка године у којој се десила чињеница меродавна за прорачунавање (смрт аутора, публиковање дела), до ступања на снагу закона.

§ 72. — Ако је ауторско право у целини или делимице пренесено на друго лице пре него што је ступио на снагу овај Закон, неће се у случају сумње сматрати као пренесено и оно ауторско правно овлашћење које аутору припада тек по овом Закону.

Мотиви уз § 72.

Овим је прописом обим ауторског права у многим погледу проширен кад се упореде с њиме уопште принципи ауторског права, који су евентуално служили за основ уговорима, закљученима између аутора и трећег лица (н.пр. — са издавачем).

Тако су у чл. 22 истакнута разна права, која сачињавају сада права аутора и која до сада нису у овом обиму била узета у обзир (н.пр. искључиво право аутора у погледу преноса музичкога дела на инструменте за механичко извођење гласова, о преносу садржине књижевнога или уметничкога дела путем кинематографа). Због тога овај § предвиђа да код тумачења уговора о преносу ауторског права, закључених пре ступања на снагу овога закона, треба обим пренесених права утврдити, па се неће у случају сумње сматрати да су пренесена ова овлашћења, која припадају аутору тек по овом закону.

§ 73. — Могу се стављати у промет и даље примерци и репродукције, довршени и израђени на дозвољен начин пре ступања на снагу овога Закона, али само тада ако се ови молбом заинтересованог лица, поднесеном у року од три месеца после ступања на снагу овога Закона, пријаве општој управној власти првога степена, запишу у нарочити списак и снабдеју печатом.

Облик овога списка, садржину уписа, облик печата и извршење поступка прописале Министар просвете у споразуму са Министром унутрашњих послова.

Мотиви уз § 73.

Преводи, прераде и репродукције, који су изашли и били дозвољени пре ступања на снагу овог законског предлога, могу се и даље ставити у промет.

Овај законски предлог иде још и даље у заштити лица, која су се до ступања на снагу овога закона на дозвољени начин бавили умножавањем и репродуковањем некога дела, те предвиђа да се може завршити дело започето у време кад је ступио на снагу овај закон, и да се справе за умножавање и репродукцију, кад су биле већ готове у горњем моменту, могу употребљавати за време од даљих 3 месеца за исти циљ, као и то да се те репродукције могу стављати у промет. Али да се спрече злоупотребе у томе, предлог одређује да заинтересована лица морају у року од три месеца после ступања на снагу овога закона упутити молбу надлежној политичкој власти 1. степена, у циљу да се сви горе поменути предмети (умножавано дело, репродукције, справе), запишу у нарочити списак (инвентар) и овере извесним печатом.

§ 74. — Досад дозвољена, а по овом Закону забрањена, умножавања и репродукције могу се довршити, ако се с њима започело пре него што је овај Закон ступио на снагу. Исто тако справе за умножавање и репродукцију, израђене пре ступања на снагу овог Закона, могу се употребљавати у ту сврху још 3 месеца, рачунајући од дана када је овај Закон ступио на снагу.

Овим справама довршени и израђени примерци и репродукције могу се убудуће такође стављати у промет, али само под условима постављеним у § 73.

§ 75. — Позоришна и музичка дела која су се с ауторовим овлашћењем, или због тога што није било законске заштите, изводила пре него што је ступио на снагу овај Закон може пређашњи приређивач слободно изводити још за време од једне године, рачунајући од дана када је ступио на снагу овај Закон.

Мотиви уз § 75.

Овде се мисли специјално на стање у оним деловима наше државе у којима нема Закона о ауторском праву.

§ 76. — До ступања на снагу Кривичног законика од 27-I-1929 год. и Законика о судском кривичном поступку од 16-II-1929 год. на преступе из закона о заштити ауторског права — уколико не постоје специјални прописи у овом Закону — примењиваће се општи

прописи Кривичног закона и Закона о поступку судском у кривичним делима који важе за територију надлежног суда.

§ 77. — Министарство просвете је дужно да на захтев судова даје стручна мишљења и објашњења по свим питањима ауторског права, покренутим у грађанским или кривичним споровима.

Министар просвете установљава у том циљу нарочити Савет стручњака из реда истакнутих књижевника, уметника и правника.

Чланови овог Савета постављају се укавом за време од 5 година на предлог Министра просвете.

Састав и пословни ред Савета одредиће Министар просвете.

§ 78. — У Министарству трговине и индустрије увешће се регистри аутора анонимних и псеудонимних дела, у које ће се уносити списи у смислу овога Закона (§ 10, ст. 3, 39 и 50, тач. I, 2).

Облик тих регистара и поступак при упису у њих одредиће Министар трговине и индустрије наредбом.

§ 79. — Кад ступи на снагу овај Закон, престају важити ови закони:

1) Закон од 26 децембра 1895 г. о ауторским правима на дела књижевности, уметности и фотографија (L. D. Z. 1895/197);

2) Закона од 26 фебруара 1907 године (L. D. Z. 1907/58), којим се мења закон поменут у претходној тачци;

3) Закон. члан XVI од 1884 заједничкога хрватско-угарскога сабора.

Исто тако престају важити прописи оних закона који су остали на снази, а који су прописи противни прописима овога Закона.

Мотиви уз § 79.

Друга алинеја обухвата, на пример, нетачно стилизован чл. 17 садашњег Закона о штампи.

§ 80. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија кад се обнародује у „Службеним новинама.”

Закон од 26 децембра, 1929 год., обнародован је у Бр. 304 — СХХИХ Службених новина од 27 децембра, 1929 год.

Измена и допуна од 2 јула, 1931 год., обнародоване су први пут у Бр. 150 Службених новина од 6 јула, 1931 год., а за тим у Бр. 151. — Е од 7 јула, 1931 год.

ЗАКОН

од 22 марта, 1930. год.,

о Бернској конвенцији за заштиту књижевних и уметничких дела, поправљеној и допуњеној у Берлину, 13 новембра 1908 године, са допунским протоколом потписаним у Берну, 20 марта, 1914 године, као и о Бернској конвенцији за заштиту књижевних и уметничких дела, поправљеној и допуњеној у Риму, 2 јуна, 1928 године.

§ 1. — Одобрава се и добија законску силу Бернска Конвенција, за заштиту књижевних и уметничких дела, поправљена и допуњена у Берлину, 13 новембра 1908 године, са Допунским Протоколом потписаним у Берну, 20 марта 1914 године, као и Бернска Конвенција за заштиту књижевних и уметничких дела, поправљена и допуњена у Риму, 2 јуна 1928 године, које у оригиналу и преводу, гласе:

I Бернска конвенција

за заштиту књижевних и уметничких дела поправљена и допуњена 13 новембра 1908 год.

Чл. 1. — Уговорне Земље образују Савез за заштиту права аутора на њихова књижевна и уметничка дела.

Чл. 2. — Израз „књижевна и уметничка дела” обухвата све производе књижевне, научне и уметничке области без обзира на начин и облик репродуковања, као: књиге, брошуре и остале списе; драмска или драмско-музичка дела, хореографска и пантомимска дела, чије је претстављање утврђено писмено или на други начин; музичка дела са или без текста; дела из области цртања, сликарства, архитектуре, вајарства, резања (гравуре) и литографије; илустрације, географске карте; планови, скице и пластична дела, која се одnose на географију, топографију, архитектуру или на науке.

Заштићени су као оригинална дела, а без уштрба права аутора оригиналног дела: преводи, прилагођавања, музички аранжмани и друге репродукције прерађене из каквог књижевног или уметничког дела, као и збирке разних дела.

Уговорне земље су обавезне да осигурају заштиту горе именованих дела.

Дела примењене уметности у индустрији заштићена су уколико то дозвољава унутрашње законодавство сваке земље.

Чл. 3. — Ова се Конвенција примењује на фотографска дела као и на дела добијена поступком који је сличан фотографији. Уговорне земље обавезују се да овим делима осигурају заштиту.

Чл. 4. — Аутори, држављани једне од земаља Савеза, уживају, у другим земљама из-

ван земље порекла дела, за дела, било не-објављена, било која су први пут објављена у једној од земаља Савеза, права која дотични закони сада дају, или ће доцније дати својим домороцима, као и права, специјално дата овом Конвенцијом.

Уживање и искоришћавање ових права не подлежи никаквим формалностима; ово уживање и искоришћавање независно је од постојања заштите у земљама порекла дела. Према томе, поред одредаба ове Конвенције, обим заштите као и правна средства загарантована аутору да заштити своја права, искључиво се одређују по законодавству земље где се тражи заштита.

Сматра се као земља порекла дела: за необјављена дела, она којој припада аутор; за објављена дела, она где је извршено прво објављивање, и за дела објављена једновремено у више земаља, она између њих чије законодавство пружа најкраће време трајања заштите. За дела објављена једновремено у једној земљи изван Савеза и у једној земљи Савеза, ова последња сматра се искључиво као земља порекла.

Под објављеним делима треба, у смислу ове Конвенције, подразумевати издата дела. Претстављање каквог драмског или драмско-музичког дела, извођење каквог музичког дела, изложба неког уметничког дела и конструкција неког архитектонског дела не сматрају се као објављивање.

Чл. 5. — Држављани једне од земаља Савеза, који своја дела објављују први пут у

једној другој земљи Савеза, имају, у овој последњој земљи, иста права као и аутори доморотци.

Чл. 6. — Аутори, који не припадају ни једној земљи Савеза, а објављују своја дела први пут у једној од ових земаља, уживају, у тој земљи, иста права као аутори доморотци, а у осталим земљама Савеза права, која пружа ова Конвенција.

Чл. 7. — Трајање заштите, коју даје ова Конвенција, обухвата живот аутора и 50 година по његовој смрти.

Ипак, у случају кад се не би ово трајање подједнако примило од свију земаља Савеза, трајање ће се одредити законом земље у којој се тражи заштита, и она не може бити дужа од трајања одређеног од стране земље порекла дела. Према томе уговорне земље дужне су, да примењују прописе предњег става само у онолико уколико се они слажу са њиховим унутарњим законом.

За фотографска дела и дела добивена на начин сличан фотографији, за посмртна дела, за анонимна или псеудонимна дела, трајање заштите одређено је законом земље, у којој се тражи заштита, с тим да ово трајање не може прећи трајање, утврђено у земљи порекла дела.

Чл. 8. — Аутори необјављених дела, држављани једне од земаља Савеза, и аутори дела, која су први пут објављена у једној од

ових земаља, уживају у осталим земљама Савеза, за све време трајања права на оригинално дело, искључиво право да преводје или да дају дозволе за преводјење својих дела.

Чл. 9. — Романи у виду фељтона, новеле и сва друга дела књижевна, било научна, било уметничка, без обзира на њихов предмет, објављена у новинама или у периодичним часописима једне од земаља Савеза, не смеју се репродуковати у другим земљама без пристанка аутора.

Изузев романе у виду фељтона и новела, сваки новинарски чланак може се прештамповати у другим новинама, ако прештампавање није изрично забрањено. Међутим, извор треба да је назначен; правна последица (санкција) за ову обавезу одређена је законодавством земље, у којој се тражи заштита.

Заштита ове Конвенције не примењује се на дневне новости или на разне вести, које имају карактер обичних извештаја штампе.

Чл. 10. — У погледу могућности да се на допуштен начин чини позајмица из књижевних или уметничких дела за публикације намењене настави или које имају научни карактер, или намењене за крестоматије, меродавно је законодавство земаља Савеза и посебних уговора, који постоје или који ће се закључити међу њима.

Чл. 11. — Одредбе ове Конвенције примењују се на јавно претстављање драмских или драмско-музичких дела и на јавно изво-

ђење музичких дела, било да су та дела објављена или не.

Аутори драмских или драмско-музичких дела, за све време трајања њиховог права на оригинално дело, заштићени су против недопуштеног јавног претстављања својих преведених дела.

Да би уживали заштиту овог члана, аутори, објављујући своја дела, нису дужни да изрично забране јавно претстављање или јавно извођење њихово.

Чл. 12. — Нарочито се сматра као недозвољено репродуковање, на које се примењује ова Конвенција, индиректно недозвољено присвајање неког књижевног или уметничког дела, као што су прилагођавања, музички аранжмани, прераде романа, новеле или поезије у позоришни комад и обратно итд., када то није ништа друго, до репродукција тог дела, у истом или другом облику, са изменама, додавањима или скраћивањима, која нису битна, и не дају особине једног новог оригиналног дела.

Чл. 13. — Аутори музичких дела имају искључиво право дати дозволу: 1. да се пренесу ова дела на инструменте, који служе за њихову механичку репродукцију; 2. да се могу јавно изводити иста дела помоћу ових инструмената.

Резерве и услови односно примене овог члана могу се одредити унутрашњим законом

давством сваке земље, уколико се ње тиче; али све резерве и услови овакве природе имаће само стриктно ограничено дејство за земљу, која их буде поставила.

Пропис става 1 нема повратног дејства, и, према томе, не примењује се на дела, у некој земљи Савеза, која су била у тој земљи на незабрањен начин пренесена на механичке инструменте пре ступања на снагу ове Конвенције.

Преноси извршени у смислу става 2 и 3 овог члана и увезени, без дозволе заинтересованих странака, у неку земљу где они нису дозвољени, могу бити узапћени.

Чл. 14. — Аутори књижевних, научних или уметничких дела имају искључиво право да дозволе репродукцију и јавно претстављање својих дела кинематографијом.

Заштићена су као књижевна или уметничка дела кинематографска извођења, када аутор режиским диспозицијама или комбинацијом претстављених догађаја буде дао делу личне и оригиналне особине.

Без уштрба права аутора оригиналног дела, кинематографска репродукција неког књижевног, научног или уметничког дела заштићена је као какво оригинално дело.

Предњи прописи примењују се на репродукцију и произвођење добивено ма каквим другим поступком, који је сличан кинематографији.

Чл. 15. — Да би се аутори, чија су дела заштићена овом Конвенцијом, могли сматра-

ти као такви и према томе били примљени пред судовима разних земаља Савеза, да поднесе тужбе против подражаваоца својих права, довољно је, док се противно не докаже, да је њихово име назначено на делу на уобичајени начин.

Код анонимних или псеудонимних дела издавач, чије је име стављено на делу, овлашћен је, да чува права, која припадају аутору. Он се, без других доказа, сматра као пријемник права анонимног или псеудонимног аутора.

Чл. 16. — Свако подражавано дело може бити узапћено од стране надлежне власти у земљама Савеза у којима оригинално дело има право законске заштите.

У овим земљама узапћење се може исто тако применити на репродукције, које долазе из неке земље где дело није заштићено или где је заштита престала.

Узапћење се врши саобразно унутрашњем законодавству сваке земље.

Чл. 17. — Прописи ове Конвенције не могу ни у ком случају повредити право које припада Влади сваке земље Савеза да дозволи, надгледа, забрањује законским мерама или унутрашњом полицијом промет, претстављање, излагање ма ког дела или извођење, према којима би надлежна власт имала да извршује ово право.

Чл. 18. — Ова се Конвенција примењује на сва дела, која у тренутку њеног ступања на снагу, нису још услед престанка трајања заштите постала јавно добро у њиховој земљи порекла.

Међутим, ако је неко дело због престанка трајања заштите, која му је раније била призната, постало јавно добро у земљи где се заштита тражи, то дело неће ту више бити поново заштићено.

Примена овог принципа вршиће се према одредбама, које се налазе у постојећим специјалним конвенцијама, или које ће се у томе циљу склопити између земаља Савеза. У недостатку оваквих одредаба, дотичне земље уредиће, свака уколико се ње тиче, начин односно ове примене.

Предњи прописи исто се тако примењују у случају нових приступања Савезу и у случају кад би се трајање заштите проширило применом члана 7.

Чл. 19. — Прописи ове Конвенције не спречавају да се тражи примена ширих прописа, који би били издати од законодавства једне од земаља Савеза у корист странаца уопште.

Чл. 20. — Владе земаља Савеза придржавају право да између себе закључе специјалне аранжмане, уколико би ови аранжмани пружали ауторима обилнија права од ових датих од Савеза, или би садржавали друге од-

редбе које нису противне овој Конвенцији. Прописи постојећих аранжмана, који одговарају горе изнесеним условима остају у важности.

Чл. 21. — Задржава се међународни Биро установљен под именом „Међународни Биро Савеза за заштиту књижевних и уметничких дела.”

Овај је Биро стављен под високо покровитељство Владе Швајцарске Конфедерације, која му прописује организацију и надгледа рад.

Званични језик овог Биро-а је француски.

Чл. 22. — Међународни Биро скупља обавештења сваке врсте која се односе на заштиту ауторских права у њиховим књижевним и уметничким делима. Он их сређује и објављује. Он проучава питања од опште користи по Савез и уређује, на основу докумената која му стављају на расположење разне власти, један периодични часопис, на француском језику, о питањима, која се односе на предмет Савеза. Владе земаља Савеза задржавају себи право, да, по међусобном споразуму, овласте Биро, да објави једно издање на једном или више других језика, у случају кад би искуство показало за то потребу.

Међународни Биро мора у свако доба бити на расположењу члановима Савеза, да им пружа, по питањима заштите књижевних и уметничких дела, специална обавештења, која би им била потребна.

Директор Међународног Бироа саставља годишњи извештај о свом раду, који се доставља свима члановима Савеза.

Чл. 23. — Издатке овог Бироа подносе заједнички све Земље Уговорнице. До нове одлуке ови издатци не смеју прећи годишње суму од 60,000 фр. У случају потребе ова сума може се повисити обичном одлуком на једној од Конференција, које предвиђа члан 24.

Ради одређивања износа удела појединих земаља у овој целокупној суми издатака Земље Уговорнице, и оне које буду доцније приступиле Савезу, подељене су на шест класа, од којих ће свака учествовати у сразмери извесног броја јединица и то:

1	класа	25	јединица
2	"	20	"
3	"	15	"
4	"	10	"
5	"	5	"
6	"	3	"

Ови коефициенти множе се бројем земаља сваке класе, и тако добивени збир даје број јединица, којим се целокупни издатак има поделити. Количник даје износ јединице трошкова.

Свака ће земља изјавити, приликом свог приступања, у коју од наведених класа жели да буде увршћена.

Швајцарска власт саставља буџет Биро-а и надгледа његове издатке, издаје потребне предујмове и саставља годишњи рачун, који ће се достављати свима осталим властима.

Чл. 24. — Ова се Конвенција може подвргнути ревизијама ради уношења у њу побољшања, која су такве природе да усаврше систем Савеза.

Питања овакве природе, као и она, која интересују са друге тачке гледишта развитак Савеза, третирају се на Конференцијама, које ће се одржавати редом у земљама Савеза између делегата речених земаља. Власт земље, у којој треба да заседава Конференција, спрема, уз сарадњу Међународног Бироа, радове за исту. Директор Бироа присуствује седницама Конференција и узима учешће у дискусијама без права гласа.

Свака измена ове Конвенције важи за Савез само по једнодушном пристанку свих земаља, које га сачињавају.

Чл. 25. — Земље које не припадају Савезу и које пружају законску заштиту правима која су предмет ове Конвенције, могу му приступити на свој захтев.

Овај ће се приступ писмено нотифицирати Влади Швајцарске Конфедерације, а преко ње свима осталим.

Он ће повлачити, самим собом, пристајак на све одредбе и пријем свих користи утврђених у овој Конвенцији. Ипак, он може садржавати назначење прописа Конвенције од 9 септембра 1886 г. или Допунског акта од 4 маја 1896, које би дотичне земље сматрале за потребно да их, бар привремено, ставе на место одговарајућих прописа ове Конвенције.

Чл. 26. — Земље Уговорнице имају право, да у свако доба приступе овој Конвенцији за своје колоније или стране посесије.

Оне могу, поводом тога, учинити или једну општу изјаву, којом су обухваћене све колоније и посесије у приступању, или назначити изрично оне, које су обухваћене овим приступањем, или се ограничити да назначе оне, које су из тога искључене.

Ова изјава има се писмено нотификовати Влади Швајцарске Конфедерације, а преко ове свима другима.

Чл. 27. — Ова Конвенција замењује у односима између Земаља Уговорница Бернску Конвенцију од 9 септембра 1886, подразумевајући ту и Допунски члан и Закључни Протокол од истог дана, као и Допунски акт и Изјаву о објашњењу од 4 маја 1896. Горе наведени уговорни акти остају у снази у односима између земаља, које не би ратификовале ову Конвенцију.

Државе потписнице ове Конвенције могу, приликом измене ратификација, изјавити, да оне желе по тој или тој тачки, остати још везане прописима Конвенција, које су раније потписале.

Чл. 28. — Ова ће се Конвенција ратификовати и ратификације ће се измењати у Берлину најкасније до 1 јула 1910 год.

Свака уговорна Страна доставиће, у циљу измене ратификација, само један приме-

рак, који ће се оставити заједно са примерцима других земаља у архиви Владе Швајцарске Конфедерације. Свака Страна примиће у замену један примерак записника о измени ратификације, потписан од стране Пуномоћника, који би учествовали.

Чл. 29. — Ова ће Конвенција ступити на снагу три месеца по измени ратификација и остаће у важности на неодређено време, све до истека године дана од дана када буде учињен отказ.

Овај ће се отказ упутити Влади Швајцарске Конфедерације. Имаће дејство само за земљу, која га учини, док Конвенција остаје у снази за остале земље Савеза.

Чл. 30. — Државе које буду увеле у своје законодавство трајање заштите од педесет година, предвиђено чл. 7, став 1, ове Конвенције, известиће Владу Швајцарске Конфедерације писменом нотификацијом, која ће одмах бити достављена од стране ове Владе свима земљама Савеза.

То исто важи и за Државе, које би се одрекле учињених резерви на основу чл. 25, 26 и 27.

У потврду овога, дотични Пуномоћници потписали су ову Конвенцију и ставили на њу своје печате.

Рађено у Берлину, 13 новембра 1908 год. у једном једином примерку, који ће бити остављен у архиви Владе Швајцарске Конфе-

дерације, а чији ће цртежи прописно потврђени бити достављени дипломатским путем Земљама Уговорницама.

II Додатни протокол

од 20 марта 1914 године уз поправљену и допуњену Бернску конвенцију

Земље, чланови Међународног Савеза за заштиту књижевних и уметничких дела, желећи да одобре једно необавезно ограничење опсега Конвенције од 13 новембра 1908 год., споразумно су закључиле овај Протокол:

1) Кад једна земља ван Савеза не штити у довољној мери дела аутора држављана једне земље Савеза, онда прописи Конвенције од 13 новембра 1908 г. ни у чему не могу спречити право које припада земљи уговорници да ограничи заштиту оних дела чији су аутори, у моменту првог објављивања ових дела, поданици или грађани речене стране земље и немају стварни домицил у једној земљи Савеза.

2) Право, признато овим Протоколом Државама Уговорницама, припада исто тако свакој њеној прекоморској посесији.

3) Никакво ограничење установљено према горњем ставу 1, не може да буде на уштрб права која је један аутор стекао за дело објављено у једној земљи Савеза пре него што је ово ограничење ступило на снагу.

4) Државе које буду, према овом Протоколу, ограничиле заштиту права аутора, до-ставиће то влади Швајцарске Конфедерације писменом декларацијом, у којој ће се назначити земље према којима је заштита ограничена, као и ограничења којима су подвргнута ауторска права држављана ових земаља. Влада Швајцарске Конфедерације саопштиће то одмах свима земљама Савеза.

5) Овај ће Протокол бити ратификован, и ратификације ће бити депоноване у Берну најдаље у року од 12 месеци, рачунајући од његовог датума. Ступиће на снагу месец дана по истеку овог рока и имаће исту моћ и трајање као Конвенција на коју се односи.

У потврду овога, Пуномоћници Земаља, чланова Савеза, потписали су овај Протокол од којег ће се послати по један оверени препис свакој Влади савезничких држава.

Рађено у Берну, 20 марта 1914 године, у једном једином примерку, који је депонован у архиви Швајцарске Конфедерације.

III Бернска конвенција за заштиту књижевних и уметничких дела од 9 септембра 1886

допуњена и поправљена у Берлину, 13 новембра 1908 и у Риму, 2 јуна 1928

Претседник Немачког Рајха; Савезни Претседник Аустриске Републике; Његово Величанство Краљ Белгије; Претседник Сједињених Држава Бразилије; Његово Величанство Краљ Бугара; Његово Величанство Краљ

Данске; Његово Величанство Краљ Шпаније; Претседник Естонске Републике; Претседник Финске Републике; Претседник Француске Републике; Његово Величанство Краљ Велике Британије, Ирске и Британских земаља преко мора, цар Индије; Претседник Грчке Републике; Његова Преузвишеност Регент Краљевине Угарске; Његово Величанство Краљ Италије; Његово Величанство Цар Јапана; Њено Краљевско Височанство Велика Кнегиња од Луксембурга; Његово Величанство Султан Марока; Његово Височанство Кнез од Монака; Његово Величанство Краљ Норвешке; Њено Величанство Краљица Холандије; Претседник Пољске Републике у име Пољске и Слободног града Данцига; Претседник Португалске Републике; Његово Величанство Краљ Румуније; Његово Величанство Краљ Шведске; Федерални Савет Швајцарске Конфедерације; Државе Сирија и Велики Либан; Претседник Чехословачке Републике; Његово Височанство Беј Туниса.

Подједнако прожети жељом да заштите на што ефикаснији и што једноставнији начин права аутора на њихова књижевна и уметничка дела,

Решили су да поправе и допуне Акт потписан у Берлину, 13 новембра 1908.

У том циљу наименовали су њихове пуномоћнике... који су се, за то прописно овлашћени, сложили у овоме:

Чл. 1. — Земље на које се односи ова Конвенција образују Савез за заштиту права аутора на њихова књижевна и уметничка дела.

Чл. 2. — (1) Изрази „књижевна и уметничка дела” обухватају све производе књижевне, научне и уметничке области без обзира на начин и облик изражавања као: књиге, брошуре и остале списе; предавања, говоре, проповеди и друга дела исте врсте; драмска или драмско-музичка дела, хореографска и пантомимска дела, чије је претстављање утврђено писмено или на други начин; музичка дела са или без текста; дела из области цртања, сликарства, архитектуре, вајарства, резања (гравуре) и литографије; илустрације, географске карте; планове, скице и пластична дела, која се односе на географију, топографију, архитектуру и на науке.

(2) Заштићени су као оригинална дела, а без уштрба права аутора оригинала: преводи, прилагођавања, музички аранжмани и друге репродукције прерађене из каквог књижевног или уметничког дела, као и збирке разних дела.

(3) Савезне земље обавезне су да осигурају заштиту горе означених дела.

(4) Дела примењене уметности у индустрији заштићена су уколико то дозвољава унутрашње законодавство сваке Земље.

Чл. 2.-bis — (1) Унутрашњем законодавству сваке Земље Савеза припада право да се од заштите предвиђене у претходном члану искључе делимично или сасвим политички говори и говори одржани у судским дебатама.

(2) Исто тако унутрашњем законодавству сваке Земље Савеза припада, да се одреде

услови, под којима се могу предавања, говори, проповеди и друга дела исте врсте репродуцирати у штампи. Међутим, једини ће аутор имати право да поменута дела скупи у једну збирку.

Чл. 3. — Ова се Конвенција примењује на фотографска дела као и на дела добивена каквим поступком који је сличан фотографији. Савезне земље обавезују се, да овим делима осигурају заштиту.

Чл. 4. — (1) Аутори, држављани једне од земаља Савеза, уживају поред земље порекла дела и у другим земљама за своја дела, било необјављена, било која су први пут објављена у једној од Земаља Савеза, права, која респективни закони сада дају или ће доцније дати својим доморотцима, као и права специално дата овом Конвенцијом.

(2) Уживање и искоришћавање ових права не подлежи никаквим формалностима; ово уживање и искоришћавање независно је од постојања заштите у земљи порекла дела. Према томе, поред одредаба ове Конвенције, обим заштите као и правна средства загарантована аутору, да заштити своја права, искључиво се одређују по законодавству земље где се тражи заштита.

(3) Сматра се као земља порекла: за необјављена дела, она којој припада аутор; за објављена дела, она где је извршено прво објављивање, и за дела објављена једновремено у више Земаља Савеза, она од ових зема-

ља, чије законодавство пружа најкраће време трајања заштите. За дела објављена једновремено у једној земљи изван Савеза и у једној Земљи Савеза, ова последња сматра се искључиво као земља порекла.

(4) Под „објављеним делима” треба, у смислу ове Конвенције, подразумевати изда-та дела. Претстављање каквог драмског или драмско-музичког дела, извођење каквог музичког дела, изложба неког уметничког дела и конструкција неког архитектонског дела не сматрају се као објављивање.

Чл. 5. — Држављани једне од Земаља Савеза, који објављују своја дела први пут у једној другој Земљи Савеза, имају у овој последњој Земљи иста права као и аутори доморотци.

Чл. 6. — (1) Аутори, који не припадају ни једној Земљи Савеза, који објављују своја дела први пут у једној од ових Земаља, уживају у тој Земљи иста права као аутори доморотци, а у осталим Земљама Савеза права, која пружа ова Конвенција.

(2) Међутим, кад једна Земља ван Савеза дела аутора, који су доморотци једне земље Савеза, не штити у довољној мери, онда ће моћи ова Земља ограничити заштиту дела, чији су аутори, у моменту првог објављивања својих дела, држављани ове стране земље и немају стваран домицил у једној земљи Савеза.

(3) Никакво ограничење, установљено према претходном ставу, не може да буде од утицаја на права, која је један аутор стекао на дело, објављено у једној Земљи Савеза пре него је ово ограничење ступило на снагу.

(4) Земље Савеза које буду, према овом члану, ограничиле заштиту права аутора, треба то да доставе Влади Швајцарске Конфедерације писменом изјавом, у којој ће се назначити земље према којима је заштита ограничена, као и на која се права аутора, држављана ове Земље, ограничења односе. Влада Швајцарске Конфедерације саопштиће то одмах свима Земљама Савеза.

Чл. 6.-bis — (1) Независно од имовинских права аутора, и чак после уступања ових права, аутор задржава право на признање, да је он творац дела, као и право да се одупре сваком кварењу, осакаћивању и сваком другом преиначењу реченог дела, што би било на штету по његову част или углед.

(2) Остављено је народном законодавству Земаља Савеза да установи услове за извршење ових права. Правна средства у погледу њихове заштите биће одређена законодавством земље у којој се заштита тражи.

Чл. 7. — (1) Трајање заштите, коју даје ова Конвенција, обухвата живот аутора и 50 година по његовој смрти.

(2) Међутим, у случају кад се не би ово трајање подједнако примило од свију Земаља

Савеза, трајање ће се одредити законом Земље у којој се тражи заштита, и она не може бити дужа од трајања одређеног од стране земље порекла дела. Према томе Земље Савеза, дужне су да примењују прописе предњег става само у онолико уколико се они слажу са њиховим унутрашњим законом.

(3) За фотографска дела и дела добивена на какав начин сличан фотографији, за посмртна дела, за анонимна или псеудонимна дела, трајање заштите је одређено законом Земље, у којој се тражи заштита, с тим да ово трајање не може прећи трајање утврђено у Земљи порекла дела.

Чл. 7.-bis — (1) Трајање ауторског права за дело створено заједничким радом више сарадника рачуна се од дана смрти сарадника, који последњи умре.

(2) Држављани Земаља које признају само краће време трајања заштите, предвиђено у првом ставу, не могу тражити у другим земљама Савеза заштиту за дуже време.

(3) Ни у ком случају трајање заштите не може престати пре смрти сарадника, који последњи умре.

Чл. 8. — Аутори необјављених дела, држављани једне од Земаља Савеза, и аутори дела, која су први пут објављена у једној од ових Земаља, уживају у осталим Земљама Савеза за све време трајања права на оригинално дело, искључиво право да преводне или да дају дозволе за преводње својих дела.

Чл. 9. — (1) Романи у виду фељтона, новеле и сва друга дела било књижевна, било научна, било уметничка, без обзира на њихов предмет, објављена у новинама или у периодичним часописима једне од Земаља Савеза, не смеју се репродуковати у другим Земљама без пристанка аутора.

(2) Актуелни чланци, који претресају економска, политичка или религиозна питања, могу се репродуковати у штампи, ако прештампавање није изрично забрањено. Међутим, извор треба увек да се јасно назначи; правна последица (санкција) за ову обавезу одређена је законодавством земље, у којој се тражи заштита.

(3) Заштита ове Конвенције не примењује се на дневне новости или на разне вести, које имају карактер обичних извештаја штампе.

Чл. 10. — У погледу могућности да се на допуштен начин чине позајмице из књижевних или уметничких дела за публикације намењене настави или која имају научни карактер, или намењене за крестоматије, меродавно је законодавство Земаља Савеза и посебних уговора, који постоје или који ће се закључити међу њима.

Чл. 11. — (1) Одредбе ове Конвенције примењују се на јавно претстављање драмских или драмско-музичких дела и на јавно извођење музичких дела, било да су та дела објављена или не.

(2) Аутори драмских или драмско-музичких дела за све време трајања њиховог права на оригинално дело, заштићени су против недопуштеног јавног претстављања својих преведених дела.

Чл. 11.-bis. — (1) Аутори књижевних и уметничких дела уживају искључиво право да дају дозволу за објављивање својих дела путем радиофузије.

(2) Пада у надлежност народног законодавства Земаља Савеза да одреде услове за примену у претходном ставу поменутог права, али ови услови имаће само стриктно ограничено дејство за земљу која их поставља. Ни у ком случају не могу они нашкодити моралном праву аутора, ни праву које припада аутору на праведну награду, која ће се одредити од надлежне власти, кад нема споруума.

Чл. 12. — Нарочито се сматра као недозвољено репродуковање, на које се примењује ова Конвенција, индиректно недозвољено присвајање неког књижевног или уметничког дела као што су адаптације, музички аранжмани, прераде романа, новеле или поезије у позоришни комад или обратнo ит.д., када то није ништа друго но репродукција тог дела, у истом или другом облику, са изменама, додавањем или скраћивањем, која нису битна, и не дајући особине једног новог оригиналног дела.

Чл. 13. — (1) Аутори музичких дела имају искључиво право дати дозволу: 1 — да се пренесу ова дела на инструменте који служе да их механички репродукују; 2 — да се могу јавно изводити иста дела помоћу ових инструмената.

(2) Резерве и услови односно примене овог члана могу се одредити унутрашњим законодавством сваке земље, уколико се ње тиче; али све резерве и услови омакве природе имаће само стриктно ограничено дејство за земљу која их буде поставила.

(3) Пропис става 1 нема повратног дејства, и, према томе, не примењује се на дела, у некој Земљи Савеза, која су била у тој земљи на незабраћен начин пренесена на механичке инструменте пре ступања на снагу Конвенције, потписане у Берлину, 13 новембра 1908, а, кад се тиче једне земље, која је приступила Савезу после овог времена или ће тек приступити, пре времена њеног приступања.

(4) Преноси извршени у смислу става 2 и 3 овог члана и увезени без дозволе заинтересованих странака у неку земљу, где они нису дозвољени, могу бити узапћени.

Чл. 14. — (1) Аутори књижевних, научних или уметничких дела имају искључиво право да дозволе репродукцију, подешавање и јавно претстављање својих дела кинематографском.

(2) Заштићена су као књижевна или уметничка дела кинематографска извођења, када аутор буде дао делу један оригиналан ка-

рактар. Кад нема овог карактера кинематографско извођење ужива заштиту фотографских дела.

(3) Кинематографско дело, не дирајући у права аутора на дело, које је репродуцирано или прилагођено, заштитиће се као једно оригинално дело.

(4) Предњи прописи примењују се на репродукцију или извођење, добивено ма каквим другим поступком, који је сличан кинематографији.

Чл. 15. — (1) Да би се аутори, чија су дела заштићена овом Конвенцијом могли сматрати као такви и према томе бити примљени пред судовима разних Земаља Савеза, да подносе тужбе против подражаваоца, довољно је, док се противно не докаже, да је њихово име назначено на делу на уобичајени начин.

(2) Код анонимних или псеудонимних дела издавач, чије је име стављено на делу, овлашћен је, да чува права која припадају аутору. Он се, без других доказа, сматра као пријемник права анонимног или псеудонимног аутора.

Чл. 16. — (1) Свако подражавано дело може бити узапћено од стране надлежне власти Земаља Савеза у којима оригинално дело има право законске заштите.

(2) У овој земљи узапћење се може исто тако применити на репродукције, које долазе из неке Земље где дело није заштићено или где је заштита престала.

(3) Узапћење се врши саобразно унутрашњем законодавству сваке Земље.

Чл. 17. — Прописи ове Конвенције не могу ни у ком случају повредити право, које припада Влади сваке од земаља Савеза, да дозволи, надгледа, забрањује законским мерама или унутрашњом полицијом, промет, претстављање, излагање ма ког дела или извођење према којима би надлежна власт имала да извршује ово право.

Чл. 18. — (1) Ова се Конвенција примењује на сва дела, која у тренутку њеног ступања на снагу, нису још услед престанка трајања заштите постала јавно добро у њиховој земљи порекла.

(2) Међутим, ако је неко дело због престанка трајања заштите, која му је раније била призната, постало јавно добро у земљи где се заштита тражи, то дело неће ту више бити поново заштићено.

(3) Примена овог принципа вршиће се према одредбама које се налазе у постојећим специјалним Конвенцијама, или које ће се у том циљу склопити између Земаља Савеза. У недостатку оваквих одредаба, дотичне Земље уредиће, свака уколико се ње тиче, начин односно ове примене.

(4) Предњи прописи исто се тако примењују у случају нових приступања Савезу и у случају кад би се заштита продужила применом члана 7 или услед одустанка од резерви.

Чл. 19. — Прописи ове Конвенције не спречавају да се тражи примена ширих прописа, који би били издати од законодавства једне од Земаља Савеза у корист странаца у опште.

Чл. 20. — Владе Земаља Савеза задржавају право, да између себе закључе специалне аранжмане уколико би ови аранжмани пружали ауторима обимнија права од ових датих Савезом, или би садржавали друге одредбе, које нису противне овој Конвенцији. Прописи постојећих аранжмана, који одговарају горе изнесеним условима, остају у важности.

Чл. 21. — (1) Задржава се Међународни Биро, установљен под именом „Међународни Биро Савеза за заштиту књижевних и уметничких дела.”

(2) Овај се Биро ставља под високо покровитељство Владе Швајцарске Конфедерације, која му прописује организацију и надгледа рад.

(3) Званични језик овог Биро-а је француски.

Чл. 22. — (1) Међународни Биро скупља обавештења сваке врсте, која се односе на заштиту ауторских права у њиховим књижевним и уметничким делима. Он их сређује и објављује. Он проучава питања од опште користи по Савез и уређује, на основу докумената која му стављају на расположење разне власти, један периодични часопис, на француском језику, о питањима, која се односе на предмет Савеза. Владе Земаља Савеза задржавају себи право да, по међусобном споразуму, овласте Биро, да објави једно издање на једном или више других језика, у случају да искуство покаже за то потребу.

(2) Међународни Биро мора бити у свако доба на расположењу члановима Савеза, да им пружи, по питањима заштите књижевних и уметничких дела, специална обавештења, која би им била потребна.

(3) Директор Међународног Бироа саставља годишњи извештај о свом раду, који се доставља свима члановима Савеза.

Чл. 23. — (1) Издатке Међународног Биро-а Савеза заједнички подмирују Земље Савеза. До нове одлуке ови издатци не смеју прећи годишње суму од 120.000 швајцарских франака. У случају потребе ова сума може се повисити једнодушном одлуком једне Конференције, коју предвиђа чл. 24.

(2) Ради одређивања износа удела појединих Земаља у овој целокупној суми издака, Земље Савеза и оне, које буду доцније приступиле Савезу, подељене су на шест

класа, од којих ће свака учествовати у сразмери извесног броја јединица и то:

1	класа	25	јединица
2	"	20	"
3	"	15	"
4	"	10	"
5	"	5	"
6	"	3	"

(3) Ови коефициенти множе се бројем Земља сваке класе, и тако добивени збир даје број јединица којим се целокупни издатак има поделити. Количник даје износ јединице трошкова.

(4) Свака земља изјавиће, приликом свог приступања, у коју од наведених класа жели да буде уврштена, но она може доцније, у свако доба изјавити, да жели да буде уврштена у једну другу класу.

(5) Швајцарска власт саставља буџет Биро-а и надгледа његове издатке, издаје потребне предујмове и саставља годишњи рачун, који ће се достављати свима осталим властима.

Чл. 24. — (1) Ова се Конвенција може подвргнути ревизијама ради уношења у њу побољшања, која су такве природе, да усаврше систем Савеза.

(2) Питања овакве природе, као и она, која интересују са друге тачке гледишта развитака Савеза, третирају се на Конференцијама, које ће се одржавати редом у Земљама Савеза између делегата речених Земља. Власт Земље, у којој треба да заседава Конференција, спрема, уз сарадњу Међународног Би-

ро-а, радове за исту. Директор Биро-а присуствује седницама Конференција и узима учешће у дискусијама без права гласа.

(3) Свака измена ове Конвенције важи за Савез само по једнодушном пристанку свих Земља, које га сачињавају.

Чл. 25. — (1) Земље које не припадају Савезу, а које пружају законску заштиту правима, која су предмет ове Конвенције, могу приступити, на свој захтев.

(2) Овај приступ ће се писмено нотифицирати Влади Швајцарске Конфедерације, а преко ње свима осталим.

(3) Овај ће повлачити самим собом пристанак на све одредбе и пријем свих користи утврђених у овој Конвенцији, и ступиће на снагу месец дана пошто је влада Швајцарске Конфедерације доставила нотификацију осталим земљама Савеза, осим ако није било означено једно доцније време од стране земље која приступа. Ипак приступ може садржати назначење, да земља која приступа намерава да замени, барем привремено, чл. 8., у погледу превода, прописима, чл. 5. Савезне Конвенције из године 1886, поправљене и допуњене год. 1896 у Паризу. Разуме се, да се ови прописи односе само на превод на језик или на језике дотичне земље.

Чл. 26. — (1) Свака Земља Савеза може, у свако доба, нотифицирати писменим путем Влади Швајцарске Конфедерације, да ће се ова Конвенција примењивати сасвим или дели-

мично у њеним колонијама, протекторатима, земљама под мандатом, или на свима другим територијама, које подлеже њеном суверенитету или њеној власти, или на свима територијама под сизеренством, и Конвенција ће се тада примењивати на све територије назначене у нотификацији. Кад нема ове нотификације Конвенција се неће примењивати у овим земљама.

(2) Свака Земља Савеза може, у свако доба, нотифицирати писменим путем Влади Швајцарске Конфедерације, да ће ова Конвенција престати да се примењује сасвим или делимично у земљама, које су биле предмет нотификације, предвиђене у предњем ставу, и Конвенција ће престати да се примењује у земљама назначеним у овој нотификацији по истеку дванаест месеци по пријему нотификације, достављене Влади Швајцарске Конфедерације.

(3) Све нотификације упућене према прописима ставова 1 и 2 овог члана Влади Швајцарске Конфедерације, доставиће се од стране ове Владе свима Земљама Савеза.

Чл. 27. -- (1) Ова Конвенција замењује у односима између Земаља Савеза Бернску Конвенцију од 9 септембра 1886 и акта којима је поступно ревидирана. Акта која су од раније у важности сачуваће своју примену у односима са Земљама, које не би ратификовале ову Конвенцију.

(2) Земље, у чије је име ова Конвенција потписана, моћи ће још задржати користи од резерви, учињених раније, под условом, да то изјаве приликом подношења ратификације.

(3) Земље, које сада припадају Савезу, али од којих ова Конвенција не би била потписана, могу јој у свако доба приступити. У том случају могу се користити одредбама претходног става.

Чл. 28. -- (1) Ова ће се Конвенција ратификовати и ратификације ће се поднети најкасније до 1 јула 1931 год. у Риму.

(2) Она ће ступити на снагу за Земље Савеза које је буду ратификовале месец дана по овом датуму. Међутим, ако се пре овог датума изврши ратификација Конвенције од најмање шест Земаља Савеза, ступиће на снагу између ових Земаља Савеза месец дана по нотификацији Владе Швајцарске Конфедерације, да је ова шеста ратификација депонована, а за друге Земље Савеза, које деценије изврше ратификацију, месец дана после нотификације сваке ове ратификације.

(3) Земље ван Савеза могу се до 1 августа 1931 год. прикључити Савезу у форми приступања или Конвенцији, потписаној 13 новембра 1908 у Берлину, или овој Конвенцији. После 1 августа 1931. год. могу приступити само овој Конвенцији.

Чл. 29. -- (1) Ова Конвенција остаје у важности на неодређено време све до истека године дана од дана када буде учињен отказ.

(2) Овај ће се отказ упутити Влади Швајцарске Конфедерације. Имаће дејство само за

земљу, која га учини, док Конвенција остаје у снази за остале Земље Савеза.

Чл. 30. — (1) Државе, које буду увеле у своје законодавство трајање заштите од педесет година, предвиђено у чл. 7, ст. 1, ове Конвенције, известиће Владу Швајцарске Конфедерације писменом нотификацијом, која ће одмах бити достављена од стране ове Владе свима земљама Савеза.

(2) Исто то важи и за Земље, које би се одрекле учињених резерви или би их придржале на основу чл. 25 и 27.

У потврду овога, дотични Пуномоћници потписали су ову Конвенцију.

Рађено у Риму, 2 јуна 1928 у једном примерку, који ће се држати у архиви Краљевске Владе Италије. Један оверени препис доставиће се дипломатским путем свакој земљи Савеза.

§ 2. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну силу, пошто се испуне одредбе чл. 25 Бернске Конвенције, допуњене и поправљене у Берлину, 13 новембра 1908, односно чл. 28 Бернске Конвенције, допуњене и поправљене у Риму, 2 јуна 1928 године и пошто претходно буде обнародован у „Службеним Новинама.”

Препоручујемо Нашем Министру Правде да овај Закон обнародује, Нашем Министру Иностранних Послова и Нашем Министру Пролетарских Послова да се о извршењу његовом, старају, вла-

стима заповедамо да по њему поступају, а сви ма и свакоме да му се покоравају.

Напомена: Депоновање ратификационог инструмента извршено је у Берну 17 јуна 1930.

Пов. Бр. 11911/30.

Из канцеларије Министарства иностраних послова.

ПРАВИЛНИК

Г. Бр. 4305 од 5 фебруара, 1930 год.,

за извршење Закона о заштити ауторског права

На основу § 73 Закона о заштити ауторског права од 26 децембра 1929 године прописује се Правилник за извршење закона о заштити ауторског права од 26 децембра 1929 године:

А. Записивање и снабдевање печатом умножаваних или репродукованих дела књижевности и уметности и сјрава за умножавање и репродукцију таквих дела

§ 1. — У смислу §§ 73 и 74 Закона о заштити ауторског права предвиђени упис умножаваних и репродукованих књижевних и уметничких дела, као и упис справа и филмова за умножавање или репродукцију књижевних или уметничких дела, врши се од стране опште управне власти првог степена оног краја где се налази предузеће или радња која продаје или ставља у промет умножена књижевна или уметничка дела, или справе које искључиво служе за умножавање или репродукцију по садашњем закону забрањених дела.

§ 2. — Овај упис се врши на основу писмене и редовно таксиране молбе заинтересоване стране, коју треба поднети до 27 марта 1930 године.

§ 3. — Пријавилац је дужан уз пријаву приложити у два примерка списак, у коме треба да назначи све предмете које треба снабдети печатом, да их може у будуће даље продавати односно употребити у смислу § 73 и 74 (Списак, прилог I и II). Нарочито треба навести све за продају одређене примерке умножених или репродукованих дела књижевности и уметности, све справе које искључиво служе за умножавање или репродуковање дотичних дела (плоче, коменотиске, негативе и т. д.) ако су 27 децембра 1929 године, као дана у коме је Закон о ауторском праву ступио на снагу, већ постојале и ако је њихова израда по до сада постојећим законима била дозвољена, али је по новом Закону о ауторском праву забрањена. Дотичне предмете треба означити тако јасно да се могу идентификовати.

§ 4. — Заинтересованим странама у смислу § 74 Закона о заштити ауторског права дозвољено је да пријаве и доцније израђена умножавања и репродукције, али само најдаље до 27 марта 1930 године, у случају ако су справе употребљене за њихову израду биле пријављене првостепеној општој управној власти, записане и печатом снабдевене према прописима овог Правилника.

§ 5. — Општа управна власт првог степена којој је пријава поднесена, дужна је да се увери о исправности списка и да испита да ли списак одговара одредбама § 3. Предмети које није било потребно пријавити имају се избрисати из списка.

§ 6. — Исправно пријављена умножавања и репродукције, као и справе за умножавање и репродукцију, власт ће на сходан начин снабдеи званичним печатом.

Предмети се жигошу мокрим печатом; на предметима код којих се не може утиснути мочкар печат, ставља се печат на воску.

Власт ће задржати један примерак поднетог списка, а други доставити странци са потврдом дана подношења.

§ 7. — У смислу става трећег чл. 13 Бернске Конвенције за заштиту књижевних и уметничких дела, не подлеже пријави и упису у смислу §§ 73 и 74 справе, плоче, ваљци, врпце и томе слично, које служе за механичко репродуковање музичких дела пренесених у нашој земљи на поменуте справе на незабрањен начин пре ступања на снагу Закона о заштити ауторског права.

§ 8. — Лица која умножавања и репродукцију, нису благовремено пријавила у смислу ове наредбе и која их и по истеку од 3 месеца по ступању на снагу Закона о заштити ауторског права продају или јавно употребе,

казниће се на захтев повређеног од стране опште управне власти I степена новчано од 10—1.500 динара у корист Фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица (§ 53 Закона о заштити ауторског права).

§ 9. — Пријаве које нису поднете у горе одређеном року, неће се узимати, у обзир.

Б. Регистровање аутора анонимно или псеудонимно изашлих дела књижевности и уметности.

§ 10. — У § 78 Закона о ауторском праву предвиђени регистар аутора, да се утврди право име аутора анонимно или псеудонимно изашлог дела књижевности и уметности, водиће се у Министарству трговине и индустрије код Управе за заштиту индустријске својине у Београду, по обрасцу према прилогу под III.

§ 11. — У овај регистар могу се уписати анонимно или псеудонимно изашла дела, ако су изашла у земљи, или ако је њихов аутор грађанин Краљевине Југославије, или ако се упис може тражити на основу међународних уговора.

§ 12. — Уписи аутора у регистар врше се на основу писменог тражења аутора или лица које се легитимише као овлашћеник или његов правни наследник. За време живота аутора овлашћеник има да поднесе његов пристанак.

Исправност података означених у пријави за упис не испитује се.

§ 13. — Пријаве за упис у регистар аутора морају садржати следеће податке:

1) Име, занимање, место становања и поданство аутора;

2) Тачно означање дела и врсте истога; код књижевних дела нарочито потпун наслов, број одељака (свезака, књига и страна);

3) Начин излагања дела, назначење издавачке књижаре, фирме, и т. д.;

4) Годину и место излагања;

5) Псеудоним аутора, односно назначење да је дело изашло као анонимно;

6) У случају да није сам аутор поднео пријаву, име, занимање и место становања пријавиоца.

§ 14. — Упис се врши уз плаћање у Закону о таксама предвиђене таксе за свако поједино дело, које се у смислу §-а 46 Закона о ауторском праву сматра као самостално дело. Такса се прилепљује на саму пријаву.

§ 15. — О извршењу уписа пријавиоцу ће се на тражење издати потврда Управе за заштиту индустријске својине у Београду из које се види садржина уписа.

Уписи ће се објавити повремено у „Службеним новинама”, и то тако да пријаве поднете у једној календарској години буду објављене најдаље у јануару идуће године.

§ 16. — Сваки може разгледати регистар аутора и, уз плаћање прописне таксе, захте-

вати оверене преписе из њега, као и уверење да извесни у молби означени упис није извршен у регистру.

§ 17. — Потврде пријава, као и оверене преписе и уверења из регистра аутора, издаваће чиновник одређен за вођење регистра и снабдеваће их званичним печатом.

Службене новине Бр. 52 — XVIII од 6 марта 1930 год.

Списак I

Поднет у смислу § 73 Закона о ауторском праву од 26 децембра, 1929 г.

Презиме и име власника радње:

Тачно означење радње, места, ближе адресе:

Тачно означење умножених или репродукованих предмета књижевности и уметности¹⁾, кад умножавање или репродукцију није извршио аутор оригиналног дела²⁾ ни од аутора овлашћено лице и кад још није протекло 50 година после смрти аутора оригиналног дела³⁾, број дотичних предмета на стоваришту, датум кад је умножавање или репродукција извршена.

Кад је извршена репродукција или умножавање тек после ступања на снагу Закона о ауторском праву, треба назначити власт код које су се справе које служе искључиво за репродуковање и умножавање у смислу § 74 Закона о ауторском праву пријавиле, дан пријаве и број деловодног протокола.

Потпис пријавиоца

(Потврда опште управне власти првог степена о дану пријаве, да су се горе наведени подаци проверили као тачни (изузев) и да су се предмети прописно сходно § 6 Правилника од 1930 снабдели печатом).

1) Код књига: наслов књиге, аутор, издавач, година издања.

2) Код превода се сматра аутором дела преводац само тада кад има изричну дозволу аутора оригиналног дела.

3) Књиге, брошуре, ревије, музикалије, нацрти, планови, географске карте, пластични предмети, глобуси, слике, резони у ковини, дрвету или другом материјалу, предмети графичке уметности, дела вајарства, граверске или медаљерске уметности, фотографије, кинематографска дела (филмови).

Списак II

Поднет у смислу § 74 Закона о ауторском праву, од 26 децембра 1929 г.

Презиме и име власника радње:

Тачно означење радње, места, ближе адресе:

Справе које су већ пре ступања на снагу Закона о ауторском праву израђене и служе за умножавање после ступања на снагу овог закона¹⁾ искључиво за репродукцију и умножавање књижевних и уметничких дела, кад то не извршује ни аутор оригиналног дела²⁾ ни од аутора овлашћено лице и кад још није протекло 50 година после смрти аутора оригиналног дела³⁾, са наводом тачног наслова или описа справе, по могућности са назначењем имена и седишта фабриканта справе, од кога се датума справа искоришћава за у-

ПРАВИЛНИК

П. Бр. 7333 од 26 фебруара, 1930 год.,

о установљењу Савета стручњака у области ауторског права у смислу § 77 Закона о заштити ауторског права од 26 децембра 1929 године

§ 1. — При Министарству просвете установљава се Савет стручњака у области ауторског права, који као саветодавно тело даје Министарству стручна мишљења која судови и друге јавне власти траже од Министарства просвете у спорним питањима ауторског права, покренутим у грађанским или кривичним споровима.

§ 2. — Савет стручњака има свој печат који чува претседник и садржи сем државног грба и натпис: „Савет стручњака у области ауторског права, Београд.”

§ 3. — Савет стручњака сачињавају претседник, потпредседник и потребан број чланова Савета. Они се постављају указом за време од 5 година, на предлог Министра просвете, из реда истакнутих књижевника са зна-

њем потребних језика, научника, музичара, заступника ликовне уметности, архитеката и инжењера, фотографа и правника.

§ 4. — Претседник, потпредседник и чланови Савета по ступању на дужност полажу заклетву пред Министром просвете или његовим Помоћником.

Заклетва гласи: „Ја НН. заклињем се свемогућим Богом да ћу вршећи дужност претседника (потпредседника, члана) Савета стручњака у области ауторског права давати своје мишљење по најбољем знању и савести. Тако ми Бог помогао!”

§ 5. — Административне дужности Савета стручњака врши претседник. У случају да је овај спречен замењује га потпредседник, а ако је и он спречен онда најстарији по годинама члан Савета.

Претседник заступа Савет пред властима и појединим лицима. Он прима сва акта упућена Савету и наређује да се заведу у деловодни протокол Савета.

Претседника помажу чиновници Министарства просвете, који се у ту сврху додељују Савету стручњака. Једног од тих чиновника поставља Министар просвете за деловођу Савета.

§ 6. — Судови и друге јавне власти имају тачно да означе питање на које треба дати мишљење и да приликом тражења доставе

потребна акта и материјал за давање мишљења.

§ 7. — Претседник за сваки предмет који је стигао ради давања мишљења одређује према природи предмета референта — члана стручњака коме доставља акта с налогом да у одређеном времену поднесе свој писмени и образложени реферат.

§ 8. — Пошто прими реферат претседник саставља један одбор стручњака за сваки предмет који се састоји из најмање 5 а највише 7 чланова, заједно с претседником или његовим замеником и референтом. Један члан треба да буде правник.

Претседник одређује дан када ће се одржати седница одбора за решавање приспелог предмета.

§ 9. — Сваки члан Савета у случајевима предвиђеним у §§ 449 односно 417 и 451 Судског поступка у грађанским парницама може, а у случају § 15 истога Закона има и дужност, захтевати од претседника одбора да се разреши или изузме од давања мишљења и да се одреди други члан.

§ 10. — Седнице одбора су тајне, а истима могу да присуствују и други чланови Савета стручњака, без права гласања и права на дневницу.

Одбор пуноважно решава кад су присутни најмање 5 чланова Савета закључно са претседником и референтом. Ако нема довољног броја чланова, претседник може да позове у замену друге чланове.

§ 11. — Кад претседник учествује у решавајућем одбору, он претседава. У противном претседава његов заменик.

§ 12. — Претседавајући кад отвара седницу упозорава чланове одбора на прописе § 8 овог Правилника и умољава их да у случају спречености из § 8 не учествују у седници ни као слушаоци.

§ 13. — На седници референт подноси реферат и ставља свој предлог. Предлоге може чинити сваки члан одбора.

Пошто се заврши дискусија по предмети-ма, приступа се доношењу мишљења. Мишљење се доноси већином гласова присутних чланова одбора. Претседник гласа последњи. Ако за свако мишљење постоји исти број гласова сматра се да је примљено решење за које је гласао претседник.

§ 14. — У случају одвојеног мишљења, члан или чланови који су дали одвојено мишљење могу тражити да се њихово одвојено мишљење заједно са мишљењем већине достави Министарству просвете. У том случају они су дужни да најдаље сутрадан поднесу Савету писмено своје одвојено мишљење.

§ 15. — Одбор има права да позове на своју седницу са саветодавним гласом друго стручно лице ван Савета стручњака, у циљу објашњења извесног питања или може тражити од њега писмено објашњење које се код давања мишљења узима у обзир.

§ 16. — На свакој седници деловођа води записник у коме се наводе присутни чланови и уносе стављени предлози и закључци са резултатом гласања. Записник потписују претседник и чланови одбора и деловођа.

Донето мишљење које се шаље Министарству просвете треба да садржи имена чланова одбора и разлоге за доношење таквог мишљења. Мишљење потписује претседник и деловођа и снабдева се печатом Савета стручњака.

§ 17. — Министарство просвете када добије мишљење савета стручњака, доставиће га суду или јавној власти која је тражила мишљење.

§ 18. — Чланови Савета и деловођа примају за сваку седницу нарочиту дневницу из буџета Министарства просвете. Величину дневнице одређује Министар просвете.

§ 19. — Овај Правилник ступа на снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 52 — XVIII од 6 марта, 1930 год.

ПРАВИЛНИК

од 21 фебруара, 1930 год.,

о установљењу, саставу и пословном реду Државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица

На основу § 53 Закона о заштити ауторског права од 26 децембра 1929 године, прописује се овај Правилник о установљењу, саставу и пословном реду Државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица:

§ 1. — Установљава се државни фонд за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица.

Овај фонд стоји под надзором министра просвете. Администрацију, књиговодство и контролу прихода води Опште одељење Министарства просвете.

§ 2. — Циљ фонда је потпомагање сиромашних аутора и њихових породица.

§ 3. — Овај фонд састоји се из прихода:
1) од новчаних казни које се изричу од

судова приликом повреде ауторских права (§ 53 Закона о заштити ауторског права) односно од стране опште управне власти у смислу § 8 Правилника о извршењу Закона о ауторском праву од 5 фебруара 1930 године; и
2) од поклона, прилога и завештања.

§ 4. — Имовина фонда улаже се на приплод код Државне хипотекарне банке у Београду.

§ 5. — Судске и опште управне власти шаљу наплаћене новчане казне Државној хипотекарној банци у Београду у корист државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица.

О свакој отпреми новца истовремено се извештава и Опште одељење Министарства просвете са списком, из кога ће се видети колико је свега динара послато Државној хипотекарној банци.

§ 6. — Поклони, прилози и завештања у корист фонда предају се Општем одељењу Министарства просвете, а ово их шаље Државној хипотекарној банци.

§ 7. — Исплате из државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица врши Државна хипотекарна банка у Београду по налогу начелника Општег одељења Министарства просвете односно по налогу министра просвете кад исплата прелази износ од 5.000 динара.

§ 8. — По молбама за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица, поднетим државном фонду или о предлозима учињеним по званичној иницијативи решава по претходном саслушању Савета стручњака у области ауторског права, начелник Општег одељења у свима случајевима у којима једанпут за свагда или у оброцима додељена новчана потпора не прелази годишње 5.000 динара. У случају да предложена новчана потпора прелази горњи износ, потребно је решење министра просвете.

За решење меродавно је дато мишљење Савета стручњака у области ауторског права и новчана потпора коју он предлаже може се само снизити а не повисити.

§ 9. — Док овај фонд не достигне величину од 1,000,000 динара на потпоре се неће моћи трошити целокупан годишњи приход већ само $\frac{3}{5}$ истог. Кад горња сума буде постигнута за потпоре ће се употребити само интерес од капитала и према потреби један део или цео годишњи приход.

§ 10. — Државна хипотекарна банка у Београду на крају сваког тромесечја доставља Општем одељењу Министарства просвете извод наплаћених сума у корист државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица, као и учињених издатака у току истог тромесечја, како би ово могло контролисати књиге и рачуне тог фонда. По захтеву министра просвете Државна хипоте-

карна банка дужна је да пошаље свој извештај и у току тромесечја.

§ 11. — Књиговодство државног фонда за потпомагање сиромашних аутора и њихових породица води Државна хипотекарна банка по својим прописима о руковању са фондовима.

У Општем одељењу Министарства просвете води се контролно књиговодство по начелима простог књиговодства.

Сва оригинална документа по којима се извршује исплата из овога фонда имају се чувати у нарочитом фасциклу архиве Министарства просвете.

§ 12. — Рачунска година почиње и завршава се календарском годином.

Са 31 децембром сваке године закључују се контролне књиге овога фонда у Општем одељењу Министарства просвете, а до 31 јануара наредне године саставља се годишњи биланс, који треба да садржи у главном:

- 1) пословни рачун (рачун добитка и губитка) и
- 2) исказ имовног стања (рачун изравнања).

Пословни рачун треба да садржи:

У приходима: приходе побројане у § 3 овог Правилника;

У расходима: расходе у смислу чл. 7 овог Правилника и салдо износа фонда.

У исказу имовног стања има се детаљно исказати стање на дан 31 децембра текуће године.

§ 13. — За преглед фондовских књига и завршних рачуна одређује начелник Општег одељења Министарства просвете чиновника рачунске струке, који утврђује исправност нађеног стања својим потписом на завршном рачуну.

Завршни рачун предлаже начелник Општег одељења Министру просвете на увиђај и одобрење.

Одобрен завршни рачун доставља се на преглед Главној контроли.

§ 14. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у Службеним новинама.

Службене новине Бр. 78 — XXIX од 5 априла, 1930 год.

НАРЕДБА МИНИСТРА ПРОСВЕТЕ

П. Бр. 34348 од 30 септембра, 1931 год.,

о доказима о заступању аутора

У циљу правилне примене Закона о заштити ауторског права, а на основи чл. 6 тач. п. Уредбе о уређењу Министарства просвете, наређује се:

Да сва друштва, агенције и сви појединци који се баве заштитом ауторског права у земљи, поднесу Министарству веродостојне доказе о томе које домаће и стране ауторе, односно која удружења заступају, и на основу чијег одобрења.

Ово се односи и на удружења аутора уколико она заступају стране ауторе.

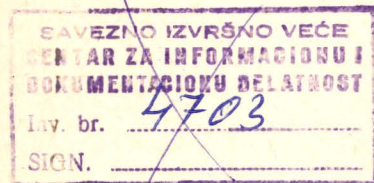
Ови докази имају се поднети до 1 децембра ове године.

Министарство ће водити регистар тих исправа у Отсеку за уметност и књижевност и на основи ових издаваће, по потреби, уверења о уведеним исправама.

Свака измена у заступању мора се пријавити и завести у регистар.

Од 1 јануара 1932 године заступници ауторских права (друштва, агенције, појединци) моћи ће вршити наплаћивање ауторских права само за оне ауторе чија заступања су регистрована у Министарству.

Службене новине Бр. 239 — LXXIV од 13 октобра, 1931 год.

inv. br. 37309